

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 7.

V Ljubljani, dné 13. februvarja 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani. Naročnikom 10 % ceneje.

Koga bomo volili?

O kužni, počrnjeni hiši in o rudeči stranki ne govorili bi danes toliko starci in mladiči po beli Ljubljani in po vsem Kranjskem, ko bi bila svoj čas konservativna, zdaj katoliškonarodna stranka malo bolj strpna in bi bila z lepa iskala prijateljev, da odvrne nevarnost. Toda brezobzirno je začela napadati neškodljiva in celo veri in narodu najkoristnejša društva, katerih odbori niso bili popolnoma v njenih rokah. Tudi posamezne osebe, za katere je lahko vedela, da se ž njimi daje govoriti in da imajo zdrava načela, pehala je v pekel, če so se le količkaj tudi le glede na način postopanja ločili njih nazori od nazorov voditeljev stranke. Posluževala se je včasih tudi, da bi dosegla samogospodstvo, najsilnejših in najsrajnejših ter jedva dovoljenih sredstev. Čudno avanzovanje oseb je dalo nekaj slutiti. Vse to je pa potisnilo nasprotno narodno stranko na poševno ravnoto nemškega liberalizma. Drčala je sicer nedelavna stranka vedno bolj navzdol, dokler ni našla obstanka v nemškem močvirju, v objetju z najhujšimi sovražniki našega naroda in naših pravic. Tako je prišlo, da v naših dneh solidarnost s kranjskimi veleposestniki, nemškimi grofi in baroni javno naglašaja ista stranka, katere utemeljitelj je nekđaj zapisal v Tugomeru pomenljive besede:

•Povej Slovenom naročilo moje,
Da krepko se boré do zadnje kaplje,
Ter da nikdar ne udadé se Nemcem,
Če udadé se, to dadé se smrti!•

Navedeno naročilo slavljenega Jurčiča je tiskala „Narodna Tiskarna“ še pred 20. leti. In danes? — Sram nas je govoriti.

Ne da bi obe slovenski stranki delali skupaj v blagor naroda in mož ob možu bili se skupaj zoper dobro znane skupne sovražnike: nemškutarje in kapitaliste, začeli sta obe stranki deliti

okraje v deželi, zbirati armade in goniti narod v nesrečni medsebojni boj. Nesrečni boj, pravimo, ker že prebitko čutimo, kako nam vsled tega peša vsak napredek; kako izgublja narod idejale in moralno silo in kako se vedno bolj suši nekđaj lepo zelena mladika našega slovstva. Takó je vedno v vojski!

In kak uspeh ima politika? Katoliškonarodna stranka mora priznavati, da so mesta, kjer prebiva poštevna inteligencija, pri volitvah za njo izgubljena, in narodna stranka izgublja zadnje postojanke na kmetih. Med slovenskim meščanstvom in kmetiskim prebivalstvom naj bi tedaj v prihodnje čase vedno kakor iz dveh sovražnih taborov letele morilne kroglje in naj bi divjal ljut boj; nalašč naj bi se pa prikrivalo, kako se pri teh naših norostih smeje tretji v pest. Mar res meščani in kmetje nimajo za nobeno boljšo stvar žrtvovati svojih moči? Ali res trgovcem, obrtnikom, industrijskim delavcem in kmetovalcem ničesar ni treba storiti za zboljšanje bednega stanja? Ali res že sme „Slovenski Narod“ porogljivo pisati o narodnosti in spravi med Slovenci rekoč: „nekateri še menijo, da bodo „spravljeni“ kranjski Slovenci oteli Štajarce in Korošce, prav kakor bi se centralna vlada kar tresla pred tem poldrugim milijonom Slovencev!“ Ali smo že tako daleč z ironijo na jugoslovanski klub?

Kdo bi bil mislil, da se bodo že črez dobri dve leti uresničile besede govornika na shodu zaupnih mož narodne stranke v Ljubljani, ko je dejal: „Moja gospoda, prerenska resnica je za vas, da ste zašli v nasprotje s čutili in zahtevami naroda! Žalostno dovolj,“ tako je govoril dalje g. dr. Triller, „da nam nesrečni domači politični razpor vsaj na Kranjskem zabranjuje celo složno delovanje v prid naroda na gospodarskem polju.“ Tako se je govorilo tačas v novorojeni narodni stranki ob splošnem odobravanju, danes pa ista

stranka v nebo povelečuje politični razpor, proklinja pa blage može, ki delajo za spravo.

Ob toliki zdvijanosti narodu skrajno pogubne politike na Kranjskem ni čudo, da med obema strankama, kateri se siloma gonita v boj, vedno bolj na gosto ustajajo in oglašajo se može, do grla siti nepotrebne in neuspešne boja, in hočejo dati duška svoji nevolji. Prav takó, le tepci se bodo v prihodnje še dajali zlorabljeni za take manevre.

Somišljeniki! Pred durmi so volitve za državni zbor. Udeležujte se pridno volilnega gibanja in dajajte duška svojemu pravemu slovenskemu prepričanju! Izbirajte si med kandidati za poslance značajnih, delavnih, neodvisnih in naobraženih mož, ki bodo zmožni na visokem mestu brez strahu pred vlado govoriti za vas! Ako bode te gledali le na to, kar vam ponuja volilna strastnost, je mogoče, da pridejo na površje može, nevredni slovenskega imena in vašega zaupanja. Tirjajte na vseh shodih od kandidatov najprej, da stoje na programu skupne slovenske delavnosti in bratske ljubezni, ker je to prvi pogoj jugoslovanskemu klubu. Dobro slovensko ljudstvo! Ti napravi pri volitvi kompromis, kateri so ti snedli v Ljubljani tvoji brezvestni voditelji! Izberi si za poslance jedino le može, ki čutijo s teboj nesrečo, katero nam je porodil razpor!

Volilna preosnova v Avstriji.

Avstrijski zastop, ki izbira vsako leto v svrhu rešitve skupnih stvari z Ogrsko izmed sebe šestdeset delegatov, imenuje se državni zbor in obstoji iz državne in gospodske zbornice. V gosposko zbornico poklicani so vsi cesarski principi, plemstvo vsled podedovane pravice, visoki cerkveni dostojanstveniki in od vladarja imenovani zaslužni može. Ta zbornica

Kako se ljudje pozdravljajo.

Spisal Anton Trstenjak.

(Dalje.)

Ako je družina pri obedu in pride berač v hišo prosit miloščine, pokličejo ga k mizi, seveda le takrat, ako je kolikor toliko čeden in snažen. Tako pač vidimo, da vlada v slovenski hiši neka enakopravnost. Kakor si je naše ljudstvo enakopravno pri tikanju in vikanju in v obče v hiši, tako je tudi enakopravno pri pozdravljanju. Spodobi se, da mlajši človek viče starejšega človeka: takisto se spodobi, da mlajši človek prvi pozdravi (od sebe) starejšega človeka, moškega ali ženske, to je isto. Sploh je tudi navada, da se mlajši vselej izogne s pota starejšemu človeku. Kmet torej dobro ve, kdo mora biti tu prvi, kdo drugi. Dva kmečka fanta vrstnika ne odkrivata se, to se jima zdi nepotrebno. S tem pa nismo rekli, da se ne pozdravljata. Pozdravljata se, pa kako? Ako se srečata, ne mineta se, kakor da bi bila dva mutca. Zgovorne jezike imata in ako se srečata, zbode drug drugega s kako šaljivo besedo, navadno s kakim uprašanjem. Jeden pomežikne izpod klobuka, drugi se nasmeje, ali pa se navadno uprašata: „Kam pa?“ In to uprašanje je navadno na potu. Ako kdo posebno hitro ide, pozdravi ga drugi z be-

sedami: „Kam pa ti se mudi?“ ali: „Kam pa tako hitro? ali kako drugače. Za vsako priliko imajo posebno pozdravilo. Le prijazen pogled, in to je tudi pozdrav. Smehljati z ustnicami in prikimati z glavo, in to je tudi pozdrav, in to lep pozdrav. Le prikimati z glavo, in tudi to je pozdrav. In ta nema pozdravila so navadno početek iskrenemu in srčnemu pogovarjanju.

X.

Ko bi hoteli natanko popisati, kako se Slovenci pozdravljajo, morali bi napisati celo knjigo. Vsega ne moremo povedati in tudi ni potreba, da bi povedali, ker to vsi vemo in ker je to navadno in vsakdanje. Vender pa imajo tudi Slovenci nekaj posebnega pri pozdravljanju, esar še mnogi od nas ne ve in kar je le malo našim bratom Slovenom na Prekmurkem, je na zahodni strani ogrske dežele, torej na meji mej Štajarsko in Ogrsko, katero mejo dela reka Mura. Ker sem sam bil tam in sem to videl na svoje oči, hočem to tudi povedati in kratko opisati.

Bilo je leta 1883. početkom meseca avgusta, ko sem prišel domu na počitnice. In moj dom je uro hoda od Drave, blizu Ormoža na Spodnjem Štajarskem. Črez Jeruzalem in Ljutomer mahnem do Radgone, pomudim se malo v Radgoni, potem pa koj črez most, ki drži črez Muro, in

bil sem v kraju, v kateri sem si želel že prejšnja leta; bil sem pri naših dragih, zapuščenih bratih Prekmurcih, kakor jim Štajarci pravijo, ker prebivajo preko Mure, a Prekmurci sami sebi pravijo, da so Slovenje. K tem Slovincem sem šel zato, da bi spoznal njih navade, da bi videl, kako žive in kako napredujejo, in da bi videl, ali radi bero knjige, kakšne imajo knjige, kakšne šole, seveda kakšne cerkve in kakšne občine. Obiskal sem vse fare in malone vse vasi in sem vseh ogrskih Slovencev naštel nad 70.000 duš. Toliko Slovencev tedaj živi na Ogrskem. Kakih 17.000 je teh Slovencev luterancev. Katoličani pravijo, da so papinci, a luteranci, da so protestanti ali luteranci. Vender živé oboji, papinci in luteranci, v miru in prijateljstvu in se ne sovražijo mej seboj. Prekmurci niso tako vedni, kakor drugi Slovenci. Premalo čitajo, ker so revni in nimajo, s čim bi si kupovali knjige. Gospod župnik Radkovič pri Sv. Juriju pripovedoval mi je, da imajo v fari Sv. Jurija mnogo žensk, ki še ne vedó, koliko let so stare. Ko je uprašal neko žensko, ali je 40, 50 ali 80 let stara, ni mu znala tega povedati. Dá, ljudstvo še tam tava v nevednosti. Jaz sem zahajal mej kmete in v kmečke hiše, najraje pa sem opazoval ljudi v cerkvi, pred cerkvijo, pri delu, na semnjih, v krčmah in beznicah, sploh tam, kjer

ne pride v poštev pri volilni preosnovi. Preosnova se tiče le državne zbornice in njenih 353 članov. Volitev je bila do leta 1873. indirektna, t. j. deželni zbori posameznih kronovin so volili izmed sebe državne poslance. Od leta 1873. voli se po posebnih volilnih okrožjih in sicer po istih skupinah, po katerih se vrše volitve tudi v deželni zbor. Ta novi direktni ali „centralistični“ volilni zistem sestavlja se, kakor prejšnji „autonomistični“ ali „federalistični“, iz štirih volilnih skupin državljanov posestnikov, in sicer voli: 1.) poprej graščinsko, sedaj v deželni deski upisano veleposestvo, 2.) trgovinski in obrtni veliki kapital, 3.) mesta in trgi, 4.) kmečke občine. V državnem zboru so bile te skupine takole zastopane: 85 poslancev je bilo izvoljenih od veleposestva, 21 od trgovinskih zbornic, 118 poslancev so poslala v državni zbor mesta in trgi, 129 pa kmečke občine, skupaj 353. Skupina onih, ki ne plačujejo nobenega direktnega davka, ali pa pod 5 gld., ni bila do sedaj zastopana. Volitev ni povsod direktna; kmečke občine volijo po volilnih možeh. Tudi volitev v državni zbor ni povsod tajna; razne kronovine imajo svoje določbe, kako se voli v deželni zbor.

Izmed vseh skupin je veleposestvo najštevilnejše zastopano že v gosposki zbornici. V državni zbornici pripada mu četrti del vseh sedežev. To močno zastopstvo poprej graščinskega veleposestva, akoravno dandanes nima nobenih poprejšnjih graščinskih pravic več, je uzrok, da nobena vlada brez veleposestva ne more doseči volilne preosnove.

To takozvano zastopstvo štirih kurij vladalo je nad 30 let v Avstriji. Zahteve po volilni preosnovi so se pojavljale vedno glasneje, in tudi pri nas si niso mogli zatisniti ušes merodajni krogi ter prezirati opravičenih zahtev ljudstva. Pri tem ni tolike važnosti, ali se voli javno ali tajno, po volilnih možeh ali ne, akoravno je želeti, da se uvede občna tajna direktna volitev. Temeljna uprašanja so marveč ta: 1.) Naj bo li volilna pravica taka, da sme vsak 24 let stari Avstrijan, ako ni po zakonu zadržan, voliti? 2.) Naj bo li splošna, direktna volitev v resnici ljudska volitev v tem zmislu, da volijo vsi za volitev upravičeni, posestniki in neposestniki, v jedni volilni skupini? 3.) Ali naj se vrši samo ljudska volitev brez pristavka volitve korporacij ali naj pa tudi te pripadajo sem?

Kakor znano, naredili so se v kratkem štirje načrti volilne preosnove v Avstriji. 1.) grofa Taaffe-ja, 2.) kneza Windischgraetza, 3.) grofa Hohenwarta, 4.) grofa Badenija. V naslednjem hočemo pokazati, kaj smo dosegli in kaj smo izgubili.

Grof Taaffe je namerjal izmed dosedanjih štirih skupin dve najštevilnejši, to je mesta s 118 poslanci in kmečke občine s 129 poslanci, približati skoraj popolnoma občni volilni pravici.

Poleg teh ostali bi kuriji veleposestva in trgovinskih zbornic neizpremenjeni. Te ovire iz Schmerlingove dobe naj bi še nekoliko časa zadrževale ljudsko volilno pravico. Kakor znano, padel je ta načrt in z njim grof Taaffe; uzrokov nočemo pogrevati, bolje, da o njih molčimo. Popolnoma drugačen, a veliko bolj bojazljiv je načrt kneza Windischgraetza. Iz njega veje duh liberalizma nemške levice. Po tem načrtu naj bi ostale dosedanje štiri kurije neizpremenjene, priklopila bi se jim le peta kurija sestavljena iz dosedaj v prejšnjih kurijah za volitev neopravičenih volilcev; toda tu bi bila volilna pravica zelo omejena. Pogoji za izvrševanje volilne pravice v 5. kuriji bi bili naslednji, poleg najmanj šestmesečnega bivanja v volilnem okraju: 1.) Uspešna dovršitev višje gimnazije, ali 2.) pravica do jednoletnega prostovoljnega vojaškega službovanja, ali 3.) dokaz, da je obiskaval višje obrtniške zavode, ali 4.) da je obiskaval od države podpirano kmetijsko šolo, ali 5.) da je bil najmanj dve leti član bolniške blagajnice, ustanovljene po postavi z dne 30. marcija 1888, ali 6.) da je plačeval zadnji dve leti direktni cesarski davek pod 5 gld. Novih 43 mandatov bi se takole razdelilo: Češka: 7 kmečkih in 3 mestne volilne okraje, Galicija: 9 kmečkih in jeden mestni volilni okraj, Nižjeavstrijsko: jeden kmečki in 3 mestni volilni okraji, Moravska: 3 kmečki in jeden mestni volilni okraj, Tirolska in Štajarska po 2 mandata, za ostale kronovine po jednega. Volilna pravica bi ne pripadala poslom in delavcem na kmetih, ker ti ne prispevajo bolniškim blagajnicam. Razloček je takoj razviden med tema dvema načrtoma, kajti Windischgraetz hotel je priklopiti 43 novih mandatov iz skupine „neposestnikov“ že obstoječim 353 mandatom, dočim ko je hotel grof Taaffe skoraj dve tretjini državne zbornice približati občni volilni pravici. Tudi ta načrt je padel.

Načrt grofa Hohenwartha se glasi: I. V državno zbornico volijo, a) vsi za občno volitev upravičeni državljani (ljudska volitev), b) korporacije. II. Za volitev upravičene korporacije so: 1.) Vsi za volitev upravičeni veleposestniki vsake kronovine kakor dosedaj s 85 sedeži. 2.) Trgovinske zbornice skupaj z 18 sedeži namesto 21. 3.) 12 novih mandatov pripadalo bi novo ustanovljenim obrtnim zbornicam. 4.) Deželni zbori.

Teh 12 novih sedežev za obrtniške zbornice pridobilo bi se na ta način, da se mandati mest in trgov zmanjšajo za 11, ker obrt pripada večinoma mestom, trgov, kjer je večja industrija in bi iznašali 107 sedežev. Ker bi bili potem obrtna in trgovinska zbornica ločeni, pripadalo bi trgovinski zbornici namesto 21, samo 18 mandatov. Od ostalih 3 mandatov bi pripadal jeden obrtniški zbornici, drugi pa občni volitvi v kmečkih občinah, tako da bi imele kmečke ob-

je bilo zbranih več ljudi, kajti o takih prilikah človek največ vidi in izve in s tem več doseže, nego z dolgim izpraševanjem. Ob nedeljah sem hodil v cerkve, katere so bile vselej polne ljudi, in po končani maši, postali so farani pred cerkvijo, kakor je to povsod navada, ter so se menili o svojih rečeh.

Ob delavnikih nimajo namreč toliko ugodne prilike. Malo so torej postali pred cerkvijo, potem pa odšli vsak na svoj dom iskat obeda. Rekel sem vsi; o, ne vsi. Dokaj ženskih in moških posedlo je okoli cerkve; sedeli so tiho in mirno, kakor se sploh spodobi. Poldan je odzvonilo in ti ljudje so zmerom sedeli in še niso šli domu, kakor prvi, iskat obeda. Kaj neki čakajo? poprašam. Kaj, odgovorilo se mi je, to so revni ljudje; zjutraj nekaj použijo, kar ravno imajo, opoludne nič, čakajo do večernic in ko mine popoludanska služba božja, še le takrat se vrnejo domu. Tu sem si mislil, koliko srečnejši so drugi Slovenci. In četudi so ti ljudje revni, vendar so ob nedeljah oblečeni čedno in snažno. Moški hodijo delat k Mažarjem in na Hrvaško, in kar prisluzijo, prineso domu ženi in otrokom. Torej tudi ti revni ljudje ljubijo svoj dom. Pa saj ni revščina največja nesreča na svetu. Zdravo telo in pridne roké tebe, Slovenec, lahko prerede. Ali naj vam povem, kaj sem še več videl. Mislij sem si, da se ti ljudje pozdravljajo tako, kakor

pri nas doma. Papinci, to je katoličani, pozdravljajo se drugače, in luterani zopet drugače. Papinci (to je na Ogrskem spoštljiva beseda) imajo navado, da se pozdravljajo z besedami: „Hvaljen bo Jezuš Kristuš!“ torej tako, kakor pri nas. Luteranci pa se nikoli ne pozdravljajo s temi besedami, ampak samo: „Dober srečen den jim Bog daj!“ Ljudje so me povsod pozdravljali, in jaz sem koj po pozdravu vedel, kdo me je pozdravil, ali papinec ali luteranec. Papinci in luteranci žive v nekaterih vaseh pomešani, in tu se pozdravljajo jedni druge, dà, radi se pozdravljajo, to sem sam videl, toda vsak po svoje.

Bil sem v vseh cerkvah in sem posebno gledal na to, koliko molitvenikov je bilo videti v cerkvi; hotel sem videti, kako ljudje molijo. Z velikim veseljem moram reči na čast Slovencem na Prekmurskem, da sem videl več molitvenikov pri starih in mladih ljudeh, nego sem pričakoval. Celó videl sem, da so ljudje molili s popisanih papirčkov, na katerih so imeli starci in stare ženice popisane molitvice v starem pravopisu, kajti novi tisek teško beró. V Štefanovcih, fari blizu Sv. Gotarda ob Rabi reki, na skrajni meji Slovencev, videl pa sem nekaj posebnega. Bila je nedelja in bili smo v štefanski cerkvi pri maši. Kmetje so klečali po klopeh, drugi okoli klopi v lepem redu, kakor se spo-

čine potem 131 mandatov. Razdelitev neizpremenjenega števila 353 sedežev bi bila sledeča: I. Zastop po korporacijah: 1.) Veleposestvo 85, 2.) trgovinska zbornica 18, 3.) obrtna zbornica 12, 4.) deželni zbori 158 (72 mesta in trgi, 86 kmečke občine) skupaj 273 sedežev po korporacijah. II. Zastop po občni volitvi, 35 sedežev mesta in trgi, 45 kmečke občine, skupaj 80 sedežev.

Pri splošni volitvi (80 sedežev) bi bil vsak opravičen, kateri plača ali 1.) kak direktni davek, ali 2.) pripada obrtnim delavcem ali 3.) plačuje letno najemščino, katere višičino določa po posameznih krajih deželni zbor.

Tudi ta načrt se ni sprejel in sedaj imamo v veljavi načrt grofa Badenija, kateri je itak že vsem znan, takozvano 5. kurijo, v kateri volijo vsi dosedaj še neopravičeni volilci poleg dosedaj že upravičenih 72 novih poslancev. Koliko ta načrt ugaja v resnici volilni preosnovi, pokažejo v kratkem volilni shodi in pa — praktični uspeh volitve v 5. kurijo za tiste, ki dosedaj še niso imeli volilne pravice. Državna zbornica štela bo sedaj 353 + 72 = 425 poslancev.

Napisali smo te vrstice ravno o priliki sedanjega volilnega gibanja, ker utegne ta zgodovina volilne preosnove morebiti zanimati volilce in pa — marsikaterega kandidata.

Kaže nam pa tudi, kaj je bivši parlament in z njim njega zastopniki, poslanci, zakrivil iz „političnih“ ali „osobnih“ razlogov.

Zakaj narašča uboštvo?

To uprašanje pretresa ves današnji omikani svet. Mnogo učenih in tudi priprostih mož skuša najti pravega uzroka tej ljudski bolezni. Neka terniki, ki sede pri polnih blagajnicah, trdè, da ljudsko blagostanje propada vsled rastoče zapravlivosti in lahkomišelnosti. Drugi pa trdè zopet, da temu ni tako, da je uzrok vedno večjemu in razširjajočemu se uboštvu neomejena lastninska pravica in svobodna uporaba delavnih moči v sebične namene. Pred saboj imamo torej dvojno različno mnenje ob uzroku ljudske propasti. Oglejmo si ti mnenji bolj natančno, in videli bomo, katero je pravo in kje tiči uzrok temu zlu.

Trditi, da ljudstvo propada vsled tega, ker preveč zapravlja, zdi se nam naravnost smešno. Nismo sicer prijatelji zapravlivosti in nikdar nočemo je zagovarjati, ker se zapravljivost sama obsoja. Toda ako se danes govori o zapravlivosti, ne more se v obče posebno pri prostem ljudstvu govoriti o škodljivi zapravlivosti, ker ljudstvo nima sredstev niti za najpotrebnejše stvari, ne more torej zapravljeti po nepotrebem. Ko bi ljudstvo zapravljaló in si omišljalo nepotrebni, potratni stvari, potem bi bilo pač to

dobi. Nekdo je zamudil nekoliko maše in ko je prišel do svoje klopi, stopi lepo v klopi in obstoji. Zdajci ustane še oni kmet v klopi, in ko sta že oba stala — vsi drugi ljudje so klečali in molili — priklonita se globoko drug proti drugemu tako, da sta se jima zašibili kolena, ter si podasta roke. In ko sta se tako priklonila ter si podala roke, poklekmeta in molita svoje molitve. Kar sta ta dva kmeta storfla, tega drugi v cerkvi niso ni gledali. Zdelo se jim je torej to nekaj navadnega. No, meni se to ni zdelo nič navadnega. Prišel sem že daleč po svetu, pa nikjer videl, da bi se ljudje v cerkvi tako pozdravljali, zakaj navada je, da se pri nas ljudje v cerkvi niti ne pozdravljajo. Mine nekaj trenutkov, zamudil je nekoliko maše drugi kmet. Leta ni imel svoje klopi, obstal je sredi cerkve; oni pri katerem je obstal, ustane hitro, ko ga zapazi. Oba se globoko priklonita, sežeta si v roke in konečno poklekmeta. Vse to sem lahko dobro videl, ker so vsi drugi klečali, ko sta kmeta stala in se priklanjala. Meni se je čudne zdelo to priklanjanje in ta prevelika ljubeznjivost v cerkvi, ker si nisem mogel razjasniti, zakaj se kmet kmetu v cerkvi tako globoko priklanja in pripogiba kolena in zakaj mu tako iskreno stiska roko.

(Dalje prihodnjič.)

znamenje dobrih časov. V prejšnjih časih je naše ljudstvo dokaj bolj zapravljalo, kakor se to godi dandanes. Toda vemo pa, da je ljudstvo takrat mnogo bolj živelo. Kako drage obleke so si napravljali naši stari očanci, ki so v zavesti gospodarja svoje lastnine hoteli biti ponosni. Celo zakonito so morali prepovedovati in predpisovati raznim stanovom obleke, „da niso bili tako oblečeni, kakor grofje“. Res je, da je bilo tudi mnogo manj imovitih, toda revežev in nemaničev današnje vrste niso poznali. Kako ponosni na svoj stan so bili rokodelci prejšnje dobe, spričuje nam zgodovina. Da so pa dobro živeli in zato tudi zapravljali, pričajo nam revni preostanki nekdanjih ponosnih in srečnih rokodelskih časov, razni prazniki in običaji. V ponedeljek se je prejšnje čase malo kje delalo, ta je bil vedno „plavo“. Dandanes naredi malokateri mojster ali pomočnik „plav“. Pač ima dandanes marsikdo „plavo“, ker nima dela in tudi ne zaslužka. Praznovali so tudi z razkošnostjo in veseljem razne praznike in godove, obletnice in letne čase. Kako veselo se je nekdanj praznoval predpust in pustni dan. Kako so se imeli rokodelci ob raznih oprostivah! Praznovali so pričetek in konec dela pri luči z masnimi pojedinami in dobro pijačo. Kaj pa danes? Nič! Ker ljudstvo nima sredstev in tudi ne tistega duha. Koliko so imeli pa še posebe dni in godov, ob katerih niso delali. Ukljub temu so imeli vsega v obilici in so dostikrat po nepotrebnem zapravljali. Dandanes vsega tega ni. Naš kmet, delavec in obrtnik, vsi se trudijo in delajo malone noč in dan, pa vendar ukljub vsemu trudu in pridnosti ne morejo tako živeti, kakor so nekdanj živeli ti stanoviti. Vidi se torej, da mora biti neki drug vzrok današnji ljudski propasti.

Kakor nam pričajo nekdanje rokodelske bratovščine, ki so bile posvečene raznim svetnikom, pouzdignila je ravno katoliška cerkev rokodelstvo na ono stopinjo, na kateri se je nahajalo pretekle čase. Toda na svetu se mnogo izpreminja; izpremenilo se je tudi to. Nauki raznih materijalističnih pisateljev razburkali so ljudstvu možgane z raznimi obeti svobode. Seveda, svoboda je jako lepa beseda in tudi neobhodno potrebna stvar, kadar se ne obrača v slabe namene. S krščanskosocialnega stališča zagovarjali smo vedno ljudstvu potrebno svobodo; toda za svobodo, katera kviri ljudstvo, katera prouzročuje splošno zlo, za tako svobodo pa krščanski socialisti nismo in ne bomo.

Stroji pričeli so zauzemati velevažno nalogo v proizvodjanju. Vsled tega je ostalo veliko ljudi kar brez kruha. Ljudje so se seveda prvi trenotek uprli temu, toda pomagalo ni nič. Vedno več se je dobilo bogatih spekulantov, ki so, ne brigajoč se za blagostanje ljudstva, izrabljali svobodno ljudstvo. Obrtna in splošna trgovinska svoboda sta uničili nekdanje cvetoče obrtništvo in kmetijstvo. Liberalizem v lažnji obleki razdružil je do tedaj v razne zadrughe združene obrtnike, da jih je tem laže vrgel v žrelo svojih očetov — židovskih kapitalistov. Poprej združen in vsled tega močan, za svoj stan z raznimi zakonitimi pravicami oborožen rokodelski stan pričel je polagoma propadati. Velika industrija, katero so zastopali bogataši, jela jih je uničevati. Čudno je, da se oni ponosni obrtni stan v važnem trenotku ni postavil v bran svojemu najhujšemu nasprotniku, dočim so preje nasproti plemstvu obrtniki tako krepko branili svoje pravice. Hrepenenje po svobodi zatemnilo jim je um, a na to, da bi jih kdo mogel uničiti, niti mislili niso.

Tako torej se je pričel za vse delavske stanove usodepolni proces, vsled katerega propada ljudstvo od dne do dne. Trgovina je v rokah bogatih ljudi, ki iščejo dobička od onih, ki delajo. Obrt se je preselil iz malih delavnic v velika poslopja, koja na ljudstvo gledajo z ono zaničljivostjo in istim ponosom, kakor nekdanji plemenitaški gradovi po visokih gričih. Razložek je le ta, da je onim moralo dajati ljudstvo desetino, sedanjim mora dajati pa vse svoje sile. Neomejena obrtna svoboda je prouzročila, da sme vsakdo začeti kak obrt, ne da bi se ga učil. To daje priliko velikim bogatašem, da se

raznih obrtov poslužujejo v svojo korist. Obrtnija bi morala imeti zakonite zadrughe, v katerih bi imeli obrtniki jedne stroke pravico določevati vse v to stroko spadajoče stvari in braniti strokovno korist. Veliki podjetniki bi morali biti zadružniki; le zadruga bi imela pravico prodajati izdelke vseh v tisto stroko spadajočih sodrugov. Zadrughe naj bi vodili zadružni odbori, ki so voljeni po zadružnikih na določeno dobo. Vsi zadružniki naj bi imeli jednake pravice v zadrugi. Tako bi se vsaj nekoliko omejila svoboda velikih glavničarjev. Da ljudstvo vedno bolj ubožava, kriva je mnogo divja konkurenca v cenah raznemu blagu. Kakor besni, tako hité dandanes jačji uničevati slabejše. Drug pred drugim ponuja svoje blago po najnižji ceni. Pri tem pa trpi škodo ljudstvo, ker je mogotci pri delu stiskajo in si mora za trdo prislužen denar kupovati slabo blago, ki je slabo vsled konkurenčne špekulacije. Kmetijstvo propada ravno tako, kakor obrtnija, vsled kapitalističnega proizvodjanja in špekulacije. V Ameriki imajo nekaterniki neizmerna posestva, katerih jim za pridelek do sedaj vsled rodovitosti tamošnje zemlje še ni potreba tako obdelovati, kakor pri nas; torej z mnogo manjšimi stroški, kakor pri naših kmetih. Tudi si privabijo iz Evrope ljudi, kateri jim potem tam malone zastoj delajo. S tem tako pridelanim žitom preplavljajo potem svetovni trg in uničujejo našega kmeta. Poleg tega imamo še doma polno špekulantov, ki na takozvani rokovni kupčiji stavijo in kvirijo cene kmetijskim pridelkom. Od tod torej ubožavanje ljudstva. Predružačiti je potreba družabni red, uvesti v javno življenje krščanska načela pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Ljudstvo se mora naobraževati in združevati, ter tako združeno stopiti v boj proti izkoriščevalcem. Delu se mora dati veljava in čast, potem bode zopet ljudstvo lahko bolje živelo in marsikaj tudi lahko — zapravilo, česar sedaj ne more, ker nima. Proč torej z liberalnim kapitalističnim družabnim redom!

Izvorni dopisi.

Z Goriškega. Torej sprava na Kranjskem je šla po vodi. Bližnji opazovalci so to že davno slutili. Zdi se, da je vse bilo le navidezno in javnosti v slepilo. Veseli nas, da so izkušeni in trezni duhovniki v družbi z lajki krepko dvignili glas za slovo, dočim so neizkušeni in vrtoglavi mladeniči klicali na boj. Se vé, po našem mnenju, gorečnost za „katoliška načela“ jih ni vodila, nego nekaj drugega. — Najbrže, da je vse prišlo od zgoraj — in je moralo priti, ker so oni nad njimi — tako hoteli. Blagor slovenskega naroda je menda le gola fraza, ki pokriva neplemenite in skrivne namene posameznih oseb. Sedaj smo pokrajinski Slovenci še bolj prepričani, da na Kranjskem odločuje sama in gola osobnost in nič drugega. Ni čuditi se, da svetna inteligencija popušča katoliški tabor, ker vidi nesrečni katoliški fanatizem in velikansko zagrizenost v duhovskih krogih. Ako svetne stranke udarijo včasih črez vrvi in svojo trdovratnost pokažejo, ni čuda, saj so navadni, posvetni ljudje, ki niso postavljeni drugim kot luč. Da pa to delajo duhovni gospodje, ki bi morali tudi v politiki drugim z lepim izgledom svetiti, je žalostno. Da se s takim postopanjem ničesar ne doseže, je povsem razumno. Fanatizem, zagrizenost, trdovratnost i. t. d. niso nikjer še dobrega sadu rodili, tem manj pa na političnem polju v ustavnih državah. Kdo je kriv, ako učiteljstvo v zadnjem času udriha po duhovnikih in katoliških listih? Kdo je kriv, da se slika „klerikalizem“ kot „bav bav“? Kdo je kriv, da se svetna inteligencija odteguje sodelovanju pri katoliških podjetjih? Kdo je kriv, ako socialna demokracija tako sovraži cerkev in nje služabnike? Kdo je kriv, da svetna inteligencija izgublja še ono malo vere, katero ima? Na vsa ta uprašanja naj odgovori svetopisemski dogodek. Ko je umrl Salomon, prišli so Izraelci k sinu Roboamu, proseč ga, naj jim zljajša pretrd jarem, kateri jim je oče naložil, obljubivši mu pokorščino, ako to stori. Roboam se je posvetoval poprej s starimi sve-

tovalci svojega očeta, kako bi bilo najbolje za ljudstvo. Stari svetovalci so mu svetovali, naj usliši njih prošnjo ter naj govori pohlevne besede, ako hoče, da mu bodo pokorni hlapci vse žive dni. Ali nesrečni Roboam zapusti svet starih in pokliče k sebi mladeniče. Ti mu svetujejo, naj ne popusti od strogosti, rajši naj še težjega jarma naloži ljudstvu. Tretji dan pride ljudstvo k Roboamu, ki pove to, kar so mladeniči nasvetovali. Ko ljudstvo zasliši ta trdi odgovor, vsi uskliknejo: „Kaj nam je Roboama mari?“ In deset rodov izvoli za kralja Jeroboama; Roboamu ostaneta le dva rodova zvesta. Od tega časa je bilo izraelsko ljudstvo razcepljeno v dve kraljestvi in slava izraelskega kraljestva je potemnela. Žalostni nasledki razcepljenosti se skoro pokažejo. Kralj Jeroboam je branil svojemu ljudstvu hoditi v Jeruzalem molit jedinega Boga, ker se je bal, da se ne bi zopet zjedilo z Roboamom, zato pa dà napraviti dve zlati teleti, kojima se zida tempelj ter ljudstvo sili, naj malikuje. Roboam je bil vedno v vojski z Jeroboamom, včasih sta tuja ljudstva na pomoč klicala. Sevè, mogočno izraelsko ljudstvo je jelo polagoma razpadati. V tem in sto drugih zgodovinskih dogodkih vidimo, kaj dela fanatizem v politiki, kako škoduje dobri stvari. Strogost ni še nikoli dobrega učinila, pač pa še hujšega človeka naredi, kakor je. Ne čudimo se, ako bomo videli za nekoliko let, kako celo kmetje stopajo pod praporjem socialne demokracije. Še večje nasprotje nastane med duhovenstvom in svetno inteligencijo, ako se bode prepuščala katoliška politika neizkušnim fanatikom, ki drugega ne gledajo, kakor samo to, da se prikupijo zgoraj in potem ob svojem času za vse to plačilo — dobé.

Iz Gorice, dné 7. februarja. (Deželni zbor. — Volitve.) V sredo imel je naš deželni zbor tretjo sejo, katera je zopet pokazala, da najbrže obtiči naš deželni voz letos v blatu; teško, da bi ga spravili do cilja. — V začetku seje stavljal je deželni odbornik dr. Tuma formalni predlog, naj se volita še dva odseka, in sicer legalni, kakor vsako leto, in upravni, ki je pri nas pa novotarija. Ker je v drugi seji odšla večina slovenskih poslancev pred sejo in ni bilo mogoče priti do sporazuma glede na upravni odsek, voljena sta bila tedaj le finančni in peticijski odsek. Naravno, da je bilo potrebno to volitev dopolniti ter izvoliti še članove v legalni in upravni odsek. A temu se je odločno protivil dr. Pajer. Ker bi Slovenci po dogovoru morali imeti v novem odseku večino, upiral se je imenovani gospod z vso silo, da se uvede nov odsek, ter poudarjal, da do sedaj še ni bilo in ni še dandanes gradiva za tak odsek. Na to mu je odgovarjal predlagatelj novega odseka v lepem in dobro premišljenem govoru, ki je trajal tri četrti ure, ter navajal poln koš deželnih potreb in stvari, ki bi morale priti v ta odsek in so silne važnosti. Pri vsem tem ostal je dr. Pajer pri svoji trmi ter je zaprečil s pomočjo italijanskega kluba ustanovitev upravnega odseka. Slovenski poslanci prečitali so potem še deset interpelacij različne vsebine ter v njih imenu oddal je potem dr. Tuma izjavo, da slovenski poslanci ne morejo sodelovati več s svojimi tovariši italijanske narodnosti, dokler ne dobé zagotovila, da se prične resno in izdatno delo za blaginjo našega ljudstva. Sicer pa so pripravljani sodelovati še toliko, da se reši deželni proračun. Po tem so zapustili deželno dvorano in ker ni bila zbornica več sklepčna, končana je bila s tem tretja seja letošnjega zasedanja. Bode li še kaka seja, ali se deželni zbor zaključí, ne da bi rešil svoje naloge, to uprašanje ni še danes rešeno.

Znano je, da v našem deželnem zboru ukazuje imenovani odbornik Pajer; znano je dalje, da preprečuje on že leta in leta, odkar je bil deželni glavar, vsako uspešno delovanje v našem zboru; le tam, kjer je njemu v korist, kakor pri tržiški ravani, tam zna stvar tako zasukati, da se vse izvede, kakor on hoče, in sicer na dobiček nekaternikom, a v veliko škodo vsej deželi. Temu neznosnemu stanju v naši zbornici uprli so se naši poslanci sedaj odločno. Kakor povsod, je tudi med našimi deželnozbornimi poslanci takih, ki želé odločnega, bolj

brezozirnega postopanja, in takih, ki bi radi dosegli isti smoter, kakor prvi, a po drugem potu, z milejšo obliko. Razlika med njimi je torej le glede na obliko, in kakor se vidi, premagujejo sedaj oni, ki želé „ostrejšje struje.“ — To bode najbrže prouzročilo začasno malo premembo v vodstvu.

Glede na volitve mi je poročati, da imajo Italijani danes svojo sejo v Gradišču, kjer se določé kandidatje za deželni zbor. Čudno, da težijo in zahajajo sedaj sami Goričani v takih važnih političnih stvareh v Gradišče, kjer je pravzaprav središče in glavno mesto Furlanije; nekdanj ne bi bili kaj takega storili po nobeni ceni. S časom se morebiti tudi oni privadijo tej misli, da je Gorica središče slovenskega dela naše pokrajine. Kaj se tam doli danes skuha, o tem nisem poučen; vendar stalno je, da mislijo Goričani uriniti dr. Versegnassya, deželnega odbornika, kot kandidata v veleposestvu. Govori se tudi, da bode sam dr. Pajsr kandidoval v mestih in trgih. V kmečkih občinah furlanskih sta dva kandidata do sedaj, oba duhovnika. Prvi je župnik Zanetti, ki je že objavil svoj program, a drugi dr. Faidutti, profesor v goriškem semenišču. Prvi je rojen v Furlaniji, drugi je beneški Slovenec, a danes pozna Slovence le bolj — od daleč. Zadnjega kandiduje goriško politično društvo „Circolo cattolico“. Radovednost je splošna, kdo bode odstopil od kandidature; neverjetno se zdi, da bi dva katoliška duhovnika dajala v istem okraju svetu uzgled katoliške jedinosti. Sicer pa živimo v tem oziru v dobi trgatve, ko začinja mošt še le vreti, polagoma se že umiri in čez mesec dni bode še le čist. Zato se izpreminja tudi volilno gibanje tako, kakor podobe v kalejdoskopu; danes je tako, jutri drugače.

V slovenskem taboru so voditelji previdnejši. Do sedaj ve se le, da bosta brezdrugačno kandidovala dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini. Ljudstvo želi tudi povsod, da morata biti izvoljena imenovana gospoda. To se tudi lahko in skoro gotovo zgodi, ker imamo v splošni volilni skupini in v kmečkih slovenskih občinah večino, kjer gotovo zmagamo. Nekoliko dvomljiv je izid v veleposestvu. Ako bi se tam zjediniли vsi Nemci, Italijani in vladni pristaši, potem bi bila zmaga negotova; inace pa je mnogo upa, da zmagamo Slovenci, ker imamo malone polovico glasov. Kdo bode, ako mi zmagamo, v veleposestvu tretji kandidat, določi se menda skoro o tem prilično kaj več. —

Ravnokar sem poizvedel, da so Italijani s svojim nedeljskim zborovanjem v Gradišču naredili fijaško. Na shodu niso se mogli zjediniti razburjeni duhovi, da bi bili postavili kandidate za državni zbor, ampak shod razšel se je, ne da bi bil dosegel svoj namen. Sklenilo se je sicer, da se izvoli poseben odbor, ki ima nalogo poučevati se o tem uprašnju, a to je le izgovor, s katerim morajo pokrivati „Unionisti“ svoj poraz.

Tudi glede na dopis z Goriškega v vašem cenjenem listu z dne 6. februarja mi je dodati nekoliko besedi. Gospod dopisnik pravi, da naj se volijo povsem neodvisni možje v državni zbor, in v tem se ujemamo z gospodom dopisnikom popolnoma, posebno pa v našem slučaju, ko imamo za to, da zmagamo v veleposestvu, povsem neodvisnega moža med nami, ki je neupogljiv, neustrašen nasproti vladi, neodvisen, imovit, in deluje že in se žrtvuje že mnogo let za blaginjo našega ljudstva. Ta mož je dr. Al. Rojic. Ako misli g. dopisnik naj bi se eventualno postavil oni mož kot tretji kandidat na Goriškem, ujemamo se z njim povsod. — Inace pa nismo istega mnenja glede na c. kr. uradnike, kakor g. dopisnik. Izkušnja govori proti njegovi teoriji. Vsakdo je uverjen, da so pokazali c. kr. profesor Spinčič, c. kr. sodnik Hermann in drugi, da so mnogo bolj neodvisni in da znajo bolj varovati naroda koristi nego — recimo — tako zvani neodvisni odvetniki in drugi veljaki. Če hoče biti gospod dopisnik dosleden, moral bi delati tudi na to, da prideta ona dva c. kr. uradnika iz deželnega zbora; mislimo pa, da bi se v tem ne ujemal z željo našega ljudstva.

Izvestno pa je, da bi ustregel označenima c. kr. uradnikoma, katera prepustita prav rada svoji mesti drugim neodvisnim gospodom; posebno za onega, „kateri ima otroke po šolah“, jamčimo, da je tako.

Iz Celovca. „S prebivalci Koroškega, kateri niso nemške narodnosti, ravna se, kakorbi ne biliravnopravniz ostalimi sodeželani“. Te besede je izpregovoril v deželnozborski seji dne 6. februarja deželni predsednik sam, torej najvišja uradna osoba, mož, ki Slovincem ravno ni naklonjen. Te besede bodo torej resnične.

Tu v Celovcu imamo višjo dekliško šolo, katere vodja je bil vsled večletne navade vselej ravnatelj pripravnice. Ker je pa bilo poslednje mesto dalje časa prazno do prihoda prof. Knapitscha iz Ljubljane, imenoval je kuratorij ravnateljem višje dekliške šole znanega Slovence, pripravniškega profesorja Apiha. In na dnevnem redu omenjene deželnozborske seje je bila točka o podpori za višjo dekliško šolo. Finančni odsek je izdelal predlog glaseč se, da se podpora dovoli, toda le s pogojem, „da se nastavi kot ravnatelj nemški učitelj“. Slovenski poslanec Einspieler ugovarja temu pristavku, imenuje ga opravičeno atentat na drugo narodnost. Toda nacijski dr. pl. Metnitz drzne si ta pristavek utemeljiti z besedami, da se slovenska agitacija uriva od zunaj (namreč s Kranjskega) in da je podpora tej agitaciji prof. Apih. Zastoj ugovarja mil. g. škof, zastoj so tudi besede deželnega predsednika: le še bolj razljučen se oglasi posl. Steinwender, označuje prof. Apiha kot narodnega agitatorja, napada nečuvno duhovnike in slovenske narodne boritelje. Konec dolge, burne debate, v katero sta poleg slovenskih poslancev posegla tudi v zaščito Slovencev škof in deželni predsednik, bil je seveda ta, da se je predlog sprejel z onim, Slovence žalečim in izzivajočim pristavkom, da se namesti kot ravnatelj na dekliški šoli nemški učitelj, ali kar je isto, da se odpravi prof. Apih, na katerem ni drugega madeža, kakor ta, da je sin slovenske matere.

Opisani škandalozni dogodek je za Slovence vrlo dobro agitacijsko sredstvo proti nacijskemu, ki so v svoj volilni oklic zapisali tudi naslednje besede: „Mi hočemo z vsemi Slovenci v miru živeti. Ako se vam zatrjuje, da hočemo slovenske sodeželane zatirati, ne verjemite“. Glejte volkove v ovčji obleki, kako licemerski hočejo slepiti volilce! A dobro je, da svoje volčje narave za dolgo ne morejo zatajiti in da z dejstvi tako jasno dokazujejo, da njim geslo ni: mir s Slovenci, ampak: pogin jim!

S Koroškega. (Pred volitvami.) Državnozborske volitve so pred vratmi. Slovenci se pridno pripravljamo, kakor poroča vrli „Mir“, in upamo tudi, da bode naš trud imel uspeh; nadejamo se, da pošljemo letos prvič svojega zastopnika — Slovence v državni zbor. Našo zmago slutijo tudi nasprotniki, kajti volilni odbor „Nemške ljudske stranke“ za celovškovelikovski okraj, kateri je dosedaj zastopal liberalni Kiršner, ni postavil kandidata, češ, da čaka odločitve „Bauernbunda“. In res se je na shodu „Bauernbunda“ na Rudi dne 2. februarja zopet predstavil kot kandidat Kiršner. Toda če uvažujemo, da v tem okraju v večini prebivajo Slovenci, da so kmetje tu zelo probujeni in da bode vrhu tega naše neumorno delujoče „Katoliško politično društvo“ storilo svojo dolžnost v največji meri, tedaj je gotovo, da v tem volilnem okraju ne bo odločevala niti „Nemška ljudska stranka“ niti „Bauernbund“, ampak da odločimo Slovenci s svojim kandidatom. Mnogo sicer ni jeden mandat, kajti po številu prebivalcev bi nam najmanj trije pripadali, toda pri sedanjih krivičnih volilnih geometriji skoro več ni mogoče. V takozvanih mešanih okrajih moremo le skupno postopati s konservativnimi Nemci. Tako je bil s pomočjo slovenskih glasov izvoljen pri zadnjih državnozborskih volitvah konservativni Peitler. Jednak kompromis so sklenili Slovenci tudi lansko leto pri deželnozborskih volitvah. In jednako se bode tudi sedaj postopalo.

Da se pa družimo s konservativnimi Nemci, ne bode nam nihče v zlo jemal, kdor pozna naše

razmere natančneje. Prvič oni priznavajo naše zahteve, in ako bi jih ne, vemo, kaj nam je storiti. Drugič pa mora vsakega človekoljuba v srce zbsti socijalna beda, katero je zakrivilo na Koroškem mnogoletno liberalno gospodstvo. Tu morajo prenehati vsi predsodki, in krščanska ljubezen naj govori. Ljudstvu je treba pomagati, nujno je potreba celiti rane, katere je usekal pogubni liberalizem. Omajati in streti se mora premoč onih, ki so dosedaj gospodarili mnogo let na kvar ubogemu ljudstvu. In čeravno to ne pojde tako hitro, a pričeti je vendarle treba, in sicer z zjedinjenimi močmi.

S Štajarskega.

»Ne bo nas več tujčin teptal,
Ne tlačil nas krvavo,
Naš rod bo tu gospodoval,
Naš jezik, naše pravo.
Pod streho našo tuji rod
Naj gost nam bo — a ne gospod,
Mi smo tu gospodarji
In Bog in naši carji.«

Te pesnikove besede naj bodo geslo za prihodnje državnozborske volitve. Ako se bomo složno teh besed držali, gotovo tudi svoj smoter dosežemo, namreč da ne bomo podlaga tujčevi peti, kakor smo bili. Naj mine vsak prepir in sovraštvo med slovenskimi strankami! Zakaj bi brat brata črtil in sovražil? Pokažite pri volitvah, da ste jekleni možje in da vam je narodnosocijalna stvar zelo na srcu. Uzgled bodi nam mali, toda junaški grški narod, kateremu je bila njegova narodna prostost in državna samouprava nad vse. V slogi je premagal mnogoštevilnega sovražnika. To svojstvo tudi naj slovanske narode diči. Dokler so bili Slovani složni, bili so močni in krepki, kakor nam zgodovina priča; ko je pa sloga prenehala, prenehalo je tudi njihovo gospodstvo.

Slovenci, uzbudimo se, zjediniimo se vsi v jedno stranko, da se sedaj med volitvami ne bomo prepirali, da bi na ta način sovražniku pomagali do zmage. Ravno to idejo razširja „Slovenski List“, kateri se je na podlagi zjedinjenja strank ustanovil. Držimo se torej krepko gori omenjenih besed, in tako bomo mi gospodarji, ne pa tujci!

Opomnja uredništva. Te vrstice smo prejeli od odličnega rodoljuba. Priobčujemo jih, ker hočemo ustrajno delovati, da dosežemo smoter, ki smo si ga postavili. Našim voditeljem na Kranjskem, kakor nas učé državnozborske volitve, ni do složnega in združenega delovanja, ker imajo pred očmi svojo osobno, ne pa narodovo politiko. To je zmeta, katero nam je razgnati, in trdno upamo, da se nam s časom to posreči.

Z Gorenjskega.

Tajati led naš še le začne se, pomlad je drugod že,
V dragi slovenski vkročén ni domovini vihar.

Tako je tožil neumrljivi pesnik prvak. A kaki so bili tedaj časi, kaki danes? Bilo je pred petdesetimi leti. Slovenci so začeli krvavi boj zoper svoje stoletne tlačitelje; v ta boj so jih vodili neustrašeni, za blagor in prosveto narodovo naukušeni možje. Tedaj še ni bilo, kakor danes, bratomornega prepira; naši očetje so složno stali v bojnih vrstah vsi, na čelu jim prezasluzni oča Bleiweis.

Tačas se je začel tajati led v mili slovenski domovini, a stajal se še ni do današnjega dne. Začeli smo pogubni boj, pobijali smo se med sabo, da, še več: sklenili smo prijateljstvo s svojimi najhujšimi nasprotniki zoper svoje rodne brate. Kako daleč privaja človeka strast!

Hvala Bogu, da smo se spametovali. Bratska sloga naj zavlada med nami! In če smo složni, koga se potem bojimo? Le v slogi je moč, napredek in sreča narodova.

Ako pojdemo vsi složno v boj za pravice, katere gredo narodu po božjem in človeškem pravu, bode zmaga gotovo naša. Slovenci smo preveč ponižni; uklanjamo se vsakemu usiljencu, a ne da bi mu pot pokazali, od koder je prišel. Preziramo in zaničujemo sami sebe. „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“. Te pesnikove besede se uresničujejo nad nami. Učimo se iz slovenske zgodovine, kaki so bili naši pradedje, in ravnajmo se po njih!

Stari Slovenci so radi živeli v miru s svojimi sosedi; imeli so mnogo lepih čednosti, a

med njimi so najbolj cenili gostoljubje. Kadar so pa prišli neljubi gostje, znali so jim tudi dobro posvetiti. Za uzgled naj navedem jeden slučaj.

Avarski kagan Bajan zahteva od slovenskega kneza Dobrenca, naj se mu ukloni in daje davek. In kaj stori knez Dobrenca? Ponosno in moški odgovori avarskim poslancem: „Nikdo se ni rodil, niti ga solnce ne ogreva, da bi nas mogel podjarmiti. Ne udamo se nikomur, dokler bode kaj mečev in bodal“.

Po teh besedah se ravnajmo tudi mi! Bolje je, da pademo častno, nego da živimo kot izdajice svojega naroda. Kljubovali smo že raznim viharjem, saj smo Slovenci navajeni trpeti, a molčali ne bomo nič več. Uztrajali bomo zvesto, dokler ne zasije tlačenemu narodu solnce lepše bodočnosti. Od svojih nasprotnikov ne prosimo nikakih dobrot, a zahtevamo narodno enakopravnost v uradu, v šoli in povsod.

Dragi Slovenci! Čas je, da stopimo na noge. Nekdaj so turški navali zadrževali nas, da smo zaostali za drugimi narodi; sedaj nas zadržuje naša mlačnost in brezbriznost. Turki so našim dedom jemali imetje, sedaj trgajo naši nasprotniki kos za kosom naše slovenske zemlje, hočejo nam zajedno uzeti mili materin jezik. Ne spametnik je, kdor pričakuje, da mu bode Nемеc pravičen. Žalostna bitka pri Celju je živa priča iskrene prijaznosti in pravičnosti Nemcev do Slovencev.

V globoki nevednosti še tava naš narod. Kako daleč nas nadkriljujo v tem oziru bratje Čehi! Na Češkem se že zaveda vsak delavec, da je Čeh. Trudimo se tudi mi za omiko svojega naroda! Ne le razumništvo naj se bojuje, ampak ves narod mora iti na bojišče. Potem še-le bomo dosegli pravice, katere nam gredo.

Vse za Boga in blagor Slovenije!

Rodoljub.

Od nekod. Govoril sem zadnjič, kako strankarski poročajo naši listi o vsem, kar se prigodi pri nas na političnem polju. Da sem prav pisal, kaže samo zadnji zaupni shod katoliške narodne stranke. Ne rečem, kako so pisali drugi, opozarjam le na to, da je pisal „Slovenski List“ popolnoma stvarno — neprikrito. In tako je prav; zakaj bi se resnica ne smela čuti? Ali je morda kdo nezmojljiv? Pri nas vlada sploh to čudno načelo, da velikokrat jeden misli za vse, in če se le kdo ne strinja popolnoma v vsem, kar se je postavilo kot neovržno, takoj je omahljivec, liberallec, klerikalec prve vrste i. t. d. Spoštovati mnenje kakega drugega, tega pri nas ne znajo več. Ošabnost, preuzetnost in vladnoželje, to vse je znak naše dobe. Ponižnosti, one krščanske pohlevnosti, katere je v politiki tudi potreba, tolikokrat pogrešamo. In kolikrat se prikrade k tej preuzetnosti še druga nič manj obžalovanja vredna strast „streberstva.“ Marsikaj se zgodi samo iz tega namena! Ta, ki je danes unet narodnjak in prvoboritelj, brati se jutri z Nemcem; oni, ki je danes prostomislec, je jutri konservativlec, ki sovraži svojega brata, s katerim je prejšnji dan bratovščino pil. Odkritih, stalnih značajev nam nedostaja; in ko pridejo volitve, tedaj se oziramo okoli in uzdihamo, da nimamo mož, ki bi imeli neomejeno zaupanje narodovo. In krivo je ravno napačno strankarstvo, ker nimamo pred očmi celokupne koristi svojega ljudstva. Pri tem pa trpi narodno blagostanje, njegov ugled, njegova društva. Naj navedem jeden primer. O potrebi „Družbe sv. Cirila in Metoda“ je gotovo vsakdo prepričan. To pripoznajo vsi. Ali od teorije do prakse je večkrat velik korak. Iz načela ne izvajajo mnogi posledic. Družbo so priporočili vsi slovenski shodi, bodisi kakoršnekoli barve, od najmanjšega do prvega katoliškega shoda. Bodimo torej dosledni in podpirajmo jo! Toda tu pride marsikdo z osobnimi napadi in takemu, ki sodi s predsodki, ne ugaja stvar sama in on postane mlačen. Res je, da je družba še jedina, kjer je ohranjena tista sloga, ki je društvu neobhodno potrebna; toda po mojem prepričanju družba ne uživa tistih simpatij in ne dobiva tiste podpore, kakor bi jo morala! Ako kdo gleda na njene uspehe, tedaj mora pač vsakdo pripoznati, da deluje v pravem, namreč v verskem in slovenskem duhu. Le mladina, na tej podlagi uzgojena,

more biti naša; ako bi družbe ne bilo, ne bila bi niti katoliška, še manj pa narodna!

Izpregovoril sem tu gorko besedo za družbo, da bi se vsaj nekoliko izpodbili tisti predsodki, ki so marsikakemu tudi Slovincu odločilni — popolnoma neopravičeno.

Iz zlate Prage, dné 9. februvarja 1897. — Češko narodno veleposestvo se je pred tremi leti ločilo od ostalih veleposestnikov in je nastopalo potem kot samostalna stranka. Navzlic temu pa je ta stranka volila ob zadnjih deželno-zbornskih volitvah kandidate konservativnih veleposestnikov. Dne 3. t. m. pa je sklenil izvrševalni odbor narodne stranke veleposestnikov jednoglasno, da se pošlje načelniku kluba konservativnih veleposestnikov, grofu Buquoyu, izjava, da stranka čeških narodnih veleposestnikov ne obstoji več, temveč da se spoji s konservativno stranko.

V deželnem zboru se je v šesti seji razunela precej živa in zanimiva razprava o predlogu dr. Russa, da naj se izvoli posebna komisija, katera bode natančno proučila temne in mnogostranske besede vladne izjave in potem zboru poročala. Predlog je utemeljeval posl. dr. Lippert; govoril je mnogo mirneje, nego je mislil govoriti dr. Russ, kateri pa je v zadnjem hipu obolel. Vladni zastopnik grof Coudenhove je tudi poprijel za besedo in zavijal megleno prvo izjavo vlade v še bolj goste oblake, tako da Čehi še danes ne vedo, če misli sploh grof Badeni uvesti notranji uradni češki jezik ali ne. Mladočeško glasilo se zelo huduje vsled tega in pravi, da je ministerski predsednik češke poslance že dosti dolgo vodil za nos; naj že pride dejanje za obljubami! Poslanec dr. Herold je zahteval, naj vlada stori, kar hoče Čehom dati, čeprav se Nemci upirajo; saj se s tem ne krčijo nobene nemške pravice, temveč se le izvršujejo državni osnovni zakoni. Nemci se zelo motijo, če se nadejajo, da bi jim vlada dala narodnostne kurije; če Čehi ne privolijo v to, ne more jih nihče prisiliti. „Národní Listy“ poudarjajo, da na obljube grofa Badenija ne dajo nič, da jim mora še pred sklepanjem pogodbe z Ogri dati češki uradni jezik, sicer ne dobode čeških glasov.

Mogoče, da bi bila češka opozicija potem mnogo strožja; kajti parlamentarec in posredovalec med poslanci in vlado, Gustav Eim, umrl je 7. t. m. v Florenci, kamor se je šel zdraviti še pred sklepom državnega zbora. Vsi listi ga hvalijo kot uzornega rodoljuba, delavnega poslanca, genijalnega publicista in politika in neumornega delavca za narod. Rodil se je leta 1849. 9. vinotoka v Štahlavah in studoval pravo in filozofske nauke v Pragi. Zgodaj se je začel baviti z žurnalistiko. Od l. 1874. bil je sourednik „Národných Listů“ in njih glavni poročevalec z Dunaja. L. 1891. je bil na dveh krajih izvoljen poslancem, dasi na jednem še kandidoval ni Slovenske, zlasti koroške razmere je dobro poznal; bival je često o počitnicah na Koroškem. Spisal je več brošur politične vsebine, n. pr. „Die Slaven und der Dreibund“, monografije o knezu Bismarcku, Auerspergu i. dr. Bodi mu zemljica lahka!

Na nemškem severnem Češkem so nastopili krščanski socialisti na bojišču državnozbornskih volitev. Postavili so 6 kandidatov. Med Čehi pa nastopa po nekaterih krajih katoliška stranka pod imenom krščanskega socializma, a niti na ta način ne bode zmagala, dasi jo bodo podpirali plemenitaši.

Dne 7. t. m. bil je shod staročeških zaupnih mož, kateremu je predsedoval dr. Rieger. Navzočnih je bilo 250 mož. Dr. Mattuš je predlagal resolucijo, katera pravi, da se hočejo Staročehi kot samostojna stranka udeležiti volitev, vendar pa bi bili pripravljeni, skleniti kompromis i z drugimi strankami, zlasti z svobodnomiselno, če bi te hotele. Mladočeško glavno glasilo ni zadovoljno s tem in pravi, da Staročehi niso odkritosrčni, ker pravijo, da tam, kjer bi zmagali, nečejo kompromisa, kjer pa bi ne imeli prav nič upanja na zmago, tam bi ga pa radi imeli. Navzlic temu pa se vrše pogajanja med Mladočehi in Staročehi glede na državnozbornske volitve.

Socialisti se neumorno pripravljajo za glavni boj. V Pragi so v nedeljo priredili nad 20 shodov, kateri so bili prav dobro, drugod zopet prav slabo obiskani.

Na galeriji v „Nar. divadfe“ imajo nekateri slepci proste sedeže. Zanimljivo je gledati, kako uplivajo razne predstave — opere in drame — na reveže, ki se ne ganejo z mesta, dokler ne mine igra. —

Važni dogodki.

Volilni boj se razunema po vseh pokrajinah strastneje od dne do dne, zlasti srdita postaje borba na Dunaju, kjer so zadnji čas razvili socialni demokratje in krščanski socialisti neumorno agitacijo. Socialni demokratje se trudijo zlasti v peti skupini prodreti s svojimi kandidati, ker pripisujejo novemu volilnemu razredu največjo važnost poudarjajoč, da bodo uprav poslanci, izvoljeni v peti skupini, pravi narodni zastopniki. Od njih voditeljev je imenovati zlasti dr. Adlerja in pa Neumana, katera oba kandidujeta v dunajskih okrajih. Na volilnih shodih dunajskih trčijo skupaj pogosto socialni demokratje in krščanski socialisti; pri nekem shodu v IX. okraju je prišlo celo do krvavega pretepa med obema strankama. Onemogla liberalna, ali kakor se sedaj zove nemškonapredna stranka, sklenila je v krajih, kjer ji ni upati uspehov, podpirati socialne demokrate. Tako utegnejo krščanski socialisti vkljub intenzivnemu delu, ki mora obuditi splošno občudovanje, ostati po nekodi v manjšini napram izbornu organizovani socialni demokraciji.

Staročehi so sklenili opustiti pasivno politiko in poseči dejanski v volilni boj. Na zapnem shodu se je sprejela resolucija, ki meri na to, da se ponudi Mladočehom kompromis za državnozbornske volitve, po katerem bi dobili Staročehi sedem mandatov v okrajih, ki so njim prijazni, zato pa bi oni povsod drugod podpirali mladočeške kandidate. Upati je, da se sprava doseže, ker Mladočehi vedo, da imajo Staročehi še dokaj zaslonbe in jim njihova pomoč v marsikakem volilnem okraju dobro dojde. Med staročeškimi kandidati bode gotovo tudi stari in izkušeni jim voditelj dr. Rieger. Mladočehi so izgubili odličnega člana dr. Eima, ki je dne 7. svečana nenadoma umrl v Florenci. Pokojnik je bil državni poslanec, izboren publicist in čislán politik. Njegovo stremljenje je bilo vsekdar zblížati Mladočehe in vlado.

Milenijska razstava, od katere so si Mažari toliko obetali, ostavila jim je nedostatek, ki iznaša po poročilu Banffyja 550.000 gld. Ali najbrž ne ostane le pri tej svoti, ker je ministerski predsednik sam priznal, da popolnega računa še ni mogoče podati. Morda bode vlada svote, katere bode v pokritje še potrebovala, dobila tako, da svet ne izve, kako slabo se je sponesla betjarska ošabnost. Konečni nedostatek sedaj jasno kaže, da vse drago plačane reklame niso mogle rešiti razstave, katero diči sijajni — polom!

Na Portugalskem je podalo ministerstvo ostavko. Uzrok krizi je slabo gospodarsko stanje po deželi. Odstopivše ministerstvo je bilo nenavadno dolgo na krmilu; poslednji čas pa se je razmerje med vlado in zbornico hitro poostrilo. Novo ministerstvo je sestavil Lucijan de Castro, ki ne bode imel tako lahkega stališča, kakor svoj čas njegov prednik. Vsi slojevi naroda so se začeli uzdramljati in pazijo na vladne korake.

Španska vlada se je vendar odločila za preosnove na otoku Kubi. Predsednik Canovas se je izjavil, da bode ukazal izvesti preosnove, ne da bi počakal popolnega pomirjenja; zadošča mu, da je upor omejen na uzhodni del otoka. Po izdelani preosnovi izbrali si bodo Kubanci upravni svet 35 članov, katere bode volilo ljudstvo in razne korporacije. Temu upravnemu svetu predsedoval bode guverner kubanski, a ne bode imel posvetovalnega glasu. Upravnemu svetu bode naloga določati davke, ki so potrebni v pokritje proračuna. Ostale določbe merijo na upravo otoka, a niso povsem take, kakor jih žele Kubanci.

V Italiji je umrl te dni general Cadorno, ki je razdejal papeževo državo. 60.000 vojakom

na čelu hitel je septembra meseca l. 1870. proti Vatikanu po naročilu vojnega ministra, da se polasti še preostale papeževe države; ali dasi je imel tedanji papež Pij IX. le še 15.000 vojakov, ni se hotel podati brez boja. In še le, ko je bolehn starček sprevidel po daljšem obleganju, da ni rešitve cerkveni državi, podal se je nasilnemu sovražniku. General Cadorno je bil jedenkrat tudi vojni minister. Umril je v 82. letu dobe svoje ali sreče združene Italije ni dočakal, pač pa bedo in siromaštvo svojih rojakov, kateri niso srečni niti v svojih nasebinah niti v lastni domovini. V Afriki jih nadleguje sovražnik, doma pa — lakota.

Na otoku Kreti je buknila ustaja zopet z vso silo: glavno mesto Kaneja so Turki zažgali, a sedaj divjajo po vsem otoku ter moré in pobijajo kristjane. Turška vlada noče resno poseči vmes, dokler je turški živelj na boljšem, zastopnikom evropskim pa nedostaje odločnosti, volje in zadostnih moči. Grki so vsi uneti za stiskane jim brate na Kreti, radi bi si prilastili otok in končali divje klanje in požiganje, ali boje se evropskih vlasti, ki niso voljne privoliti jim Krete.

Kreta. Veleznámenite reči se gode na iztoku. Grško vojno brodovje odplulo je na Kreto. Ta vest je uznemirila vso Evropo. Grško kraljestvo napravilo je prvi korak, da razbije Turčijo. Ali se mu to posreči, to je težko uganiti. Evropske velesile so nejedine in to priliko je porabila Grška ter na svojo roko poslala vojno brodovje, da reši kristjane na Kreti. Teško se je na to odločila. Grški ministerski svet se je o tem posvetoval. Ministerski predsednik ni bil za to, da se odpošlje brodovje, toda kralj je rekel, da vso odgovornost preuzame na se, pripravljeno brodovje naj se koj pošlje na Kreto, a ostalo brodovje, ki še ni pripravljeno za odhod, naj se takoj pripravi in odpošlje. Na Grškem vlada vsled tega veliko naudušenje. Vsi želimo, da bi grško brodovje srečo imelo.

Vse kaže, da velika sebičnica Anglija igra čudno ulogo na iztoku. Anglija želi, da bi se turško uprašanje zavleklo samo zato, da bi ne prišlo na dnevni red egiptovsko uprašanje. Toda zahtevati se mora, da Turčija izvede vse preosnove, katere je obljubila za Kreto. „Novosti“ pišejo, da moramo opustiti misel o nedotakljivosti turške države. Skrajni čas je, da gledamo na Turčijo, kakor na razbojniško gnezdo in da glede na to uravnamo potrebne korake.

Slovanski svet.

Izvrševalni odbor narodne stranke hoče imeti v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih za poslanca dr. Ferjančiča, ki je doslej zastopal notranjske kmečke občine. Posluhuje se vseh mahinacij, da bi izpodrinil dosedanjega poslanca g. Koblarja. Kaj poreko na to volilci, to je seveda drugo uprašanje. Če bi g. dr. Ferjančič bil mož na svojem mestu in ne izgubil dotike s svojimi volilci na kmetih, ter bi se včasih ponižal priti k njim, ne bilo bi treba izpodrivati tovariša in iskati si drugega volilnega okraja. Treba bi ne bilo izvrševalnemu odboru narodne (!?) stranke objavljati neresnična in površna poročila o tej kandidaturi. Ker je pa ravno to, kar je v tej izjavi nedostatnega, jako zanimivo, bode o tem, kakor smo iz zanesljivega vira izvedeli, poročal gosp. kurat Koblar svojim volilcem, kadar bo skliceval shode v gorenjskonotranjskih mestih in se predstavljal kot kandidat. Da pa Dr. Ferjančič ne stori istega pri svojih volilcih v kmečkih občinah notranjskih, potem naj sodi narod, kdo je bil na svojem mestu. Posloviti pa se tako po domače od svojih kmečkih notranjskih volilcev, ni dokaz poguma. Če se bodo hotele pri nas vedno le osebe za mandate zavarovati, ne pridemo nikdar do sloge. Poslanec, ki je na svojem mestu, pridobi si lahko tako zaupanje pri svojih volilcih, da mu ni treba iskati si drugih okrajev in bežati iz svojega, kateri je že toliko let zastopal, ter intrigovati zoper moža, katerega smemo šteti med najbolj značajne in dosledne poslance. Več o tem bomo izpregovorili o priliki, kadar se bodo shodi sklicevali. Toliko pa že lahko danes rečemo, da bo-

demo brez ozira na desno in levo vse objavili, zajedno pa tudi brezobzirno kazali na rane našega narodnega telesa.

Gospod Matija Kunc pravi, da je krščanski socialist in razgláša v „Slovenskem Narodu“ svojo kandidato. Na slabo hišo je kandidat obesil svoje krščanskosocialno kazalo in zato mu ljudje ne bodo radi dali pomerit hlač. List, ki je že toliko smešil krščanskosocialni program, ne more priporočati g. Kunca resno. Ali g. Kunc ni bral še zadnji terek v „Narodu“: „S krščanskim socializmom ni veliko opraviti na Kranjskem, zlasti ne v mestih.“ Tedaj —?

Le ne črez meje! Kdor nastopa pod praporjem narodne stranke, ta ne sme izražati vse-slovenskega mišljenja, ta mora biti le „Kranjec.“ Do takega „Kranjca“ se je moral ponižati tudi gospod Matija Kunc, kandidat narodne stranke za splošno skupino. Gospoda Kunca priporoča narodna stranka in zato mora on biti tak, kakoršnega hoče imeti rečena stranka. Zato pa g. Kunc izjavlja v „Slovenskem Narodu“: „deloval bi vedno le na to, da bi postopali vsi poslanci kranjske dežele složno vsaj v takih uprašanjih, ki se tičejo blaginje vse dežele in našega naroda.“ Torej vsi poslanci kranjske dežele bi složno postopali, a na ostale slovenske poslance tudi g. Kunc ne misli; celokupnega našega naroda se tudi ta demokrat ne spominja. G. Kunc bi moral izjaviti: z vsemi slovenskimi poslanci bodem složno deloval. Toda narodna stranka mu veleva, le ne črez meje kranjske dežele!

Kaj hoče dr. Gregorič? Opozarjamo slovensko občinstvo na nelogično zmes v člankih: „Kaj hoče dr. Gregorič“, priobčenih v „Slovenskem Narodu“. Člankar trdi, da ima dr. Gregorič resno voljo delovati za jedinstvo; drugo pot pravi, da iz tega ne bo nič, dr. Gregorič mora iti v Kanoso; tretjič pa že trdi, da vse ni res, ampak da je dr. Gregorič skrit klerikalec. Pozna se, da je g. dr. Tavčar preuzel vodstvo „Slovenskega Naroda.“

Onemoglost in brezavednost „Slovenskega Naroda“. Odkar se v bratomorni borbi osiveli starček „Slovenski Narod“ upira ob nemške berglje, peša tudi vidno njegova narodna zavednost. Kjer koli se je treba postaviti na široko slovensko in slovansko stališče, tam se krčevito prijema vrvice, po kateri ga vodi stranka Tavčar — Schwegelj, in gleda skozi temna očala, katera mu je nataknila na nos nemška stranka na Kranjskem. Tako propada glasilo, v katerem je pred nedavnim Jurčič, mož neizprosne in jeklene značaja, v svojih uvodnih člankih tiskal besedo **Nemec** z debelimi črkami, kažoč s tem na veliko opasnost kranjskega nemčurstva.

Da je temu tako, svedočijo nam naslednji stavki, ki jih je priobčil „Slovenski Narod“ dne 9. t. m., in ki slove doslovno: „dosti jih je tudi . . . , ki res mislijo, da je od „sprave“ odvisna vsa sreča slovenskega naroda, kateri menijo, da bodo „spravljeni“ kranjski Slovenci oteli Štajarce in Korošce, prav kakor bi se centralna vlada kar tresla pred tem poldrugim milijonom Slovencev. . . .“

Rojaki, čujte to novo blagovestje! Ali sme tako govoriti Slovenec? Ne in tisočkrat ne! Proglášati spravo kot smešno stvar, to delajo naši nasprotniki, katerim jedino je v korist slovanska nesloga. Kdo pa nam če oteti Štajarce in Korošce in Primorje, ako ne mi vsi Slovenci? Ako bi bilo res, da so Korošci in Štajarci za Slovenijo izgubljeni, potem je škoda vsakega novčiča, ki ga pošilja „Družba sv. Cirila in Metoda“ na Koroško in Štajarsko. Kdor tako yero uči, ta ni Slovenec, ta je izdajica svojega rodú. Ne mi sami na Kranjskem, niti poldrugi milijon Slovencev ni tako močan, da bi se pred njim kar tresla osrednja vlada; toda ta poldrugi milijon Slovencev je le majhen del onih ogromnih milijonov Slovanov, kateri so naši zavezniki in s katerimi se hočemo v prvi vrsti bratiti in združiti. To je naša zavednost, v tem je naša duševna in politična moč; v tem znamenju zmagamo, ne pa v znamenju kranjskega nemčurstva.

„Edinost“, odgovarjajoč na nekatere „Narodove“ pritožbe, piše:

„Gospoda naj ne mislijo, da samo mi Tržičani sodimo tako o teh ljubljanskih razmerah. V tej sedbi soglašajo blizu vsi izvenkranjski Slovenci, katerim se pridružuje nemalo število — Kranjcev, sosebno pa Notranjcev. K staremu, poštemu narodnemu programu, kakor so nam ga zasnovali naši boritelji iz prvih dob našega narodnega preporoda, naj se povrnejo „Narodovci“ in „Slovenčevci“, pa bode takoj kraj vsemu „zabavljanju“!

Jugoslovanska uzajemnost. Na jedni strani imamo Dunaj, Gradec in Inmost, na drugi pa Prago, Levov in Krakov. Kam mi gravitujemo, kje iščemo duševne zaslombe? Na to odgovorjamo: mi gravitujemo v metropolo zapadnega Slovanstva, v zlato mater Prago in k njenima posestrimama Krakovu in Levovu. Tako po priliki označuje list „Hrvatska misao“, ki izhaja v Pragi, težnje hrvaškega in srbskega naroda. Naša slovanska mesta Praga, Levov in Krakov so ognjišča slovanskega duha, slovanske kulture, ob tem ognjišču treba se nam ogrevati. Ne potrebujemo nemških posredovalnic; učimo se slovanskih jezikov in zajemajmo iz čistega vira hrano, potrebno našemu kulturnemu gibanju, delovanju in življenju.

V teh besedah je mnogo istine. Ustvariti si moramo slovansko narodno kulturo. A to kulturo treba nam graditi na krščanskem kulturnem temelju in razvijati narodno pravno uredbo, narodno književnost, glasbo in umetnost, a gotovo tudi narodno politiko. Tako vrla „Hrvatska misao“. To je lep, tudi našemu listu podoben program. Veseli nas, da se pri bratih Hrvatih pojavljajo in širijo iste ideje, kakor jih širimo in zagovarjamo mi. Veseli nas, da mladi zarod goji ista čustva, katerih glasniki smo tudi mi v Sloveniji. In tako je pričakovati, da vso Jugoslavijo nove zajedniške misli postavijo na trdno uzajemno podlago.

Naš narodni ideal je slovanska uzajemnost. Kakor mi širimo slovansko uzajemnost in se trudimo s trdno bratovsko vezjo združiti in spojiti vse Slovence v celokupno kulturno in politično Slovenijo in nam je to hrepenenje uzor delovanju na političnem in kulturnem polju, tako se tudi poraja v Hrvatih mlad zarod, ki progláša narodno jedinstvo za svoj ideal.

In kak je ta narodni ideal hrvaške mladine? Mladi Hrvati nočejo niti sloge, niti kompromisa med Hrvatimi in Srbi. Sloge sklepajo različni življi, pri kompromisu se je treba pogajati, odjenjati, posledica so: tožbe. Naša narodna duša je jedna. Zdaj treba to jedinstvo samo proglašati in izjaviti. Na to hrvaško ali srbsko jedinstvo naslanjajo naj se na zapadni Slovenci, a na iztoku Bolgari, kot najsorodnejši narodi narodu hrvaškemu ali srbskemu. To je prava pot do prave uzajemnosti.

Toda kakšno je jedinstvo med Srbi in Hrvatimi? Tisti, kateri nas hočejo razdvojiti in odtujiti, razcepiti in oslabiti, izmislili so še druga imena, kakor bošnjaštvo, šokaštvo, slavonsstvo, dalmatinstvo itd. Ta imena je treba zavreči in naši južni bratje se morajo poprijeti samo jednega imena hrvaškega in srbskega, kajti samo ime hrvaško in srbsko je upravičeno po zgodovini, da obstoji in živi. „Hrvatska misao“ zahteva torej: „Zato je nam prvi naš ideal, da se narodna naša duša čim prej krsti samo z dvema jedino upravičenima imenom, s hrvaškim in s srbskim, da Bosna in Hercegovina bodeta mesto, na katerem se bode napravil prvi trajni temelj popolnega narodnega jedinstva hrvaškega ali srbskega naroda, a ne da bode uporišče, s katerega bodo naši narodni neprijatelji jednim mahom preprečili vse naše hrvaške in srbske osnove.“

To je lep korak k jugoslovanski uzajemnosti. Narodno jedinstvo, uzajemno postopanje množi nam narodno moč, a le ta je v kulturnem življenju odločilna. Kakor je pred kakimi šestdesetimi leti padla iskra iz Prage v vse slovanske dežele na jugu, in je ta iskra zanetila in preporodila književnost pri Jugoslovanih, tako upamo, da bode iskra slovanske uzajemnosti, ki je iz Zlate Prage, iste metropole zapadnega Slovanstva, šinila v nas, oživila vse naše

južne kraje. Ti pojavi naj nam naznanjajo zoro jugoslovanske uzajemnosti.

„Slovenski Gospodar“ praznoval je tridesetletnico svojega obstoja in svojega veleznamenitega narodnega delovanja. Ob tej priliki izšla je 5. številka v slovesni obliki, prinaša na prvi strani slike treh prvih urednikov: dr. Matije Preloga, dr. Jožeta Ulage in dr. Lavoslava Gregorca. Vrlemu listu čestitamo tudi mi in želimo, da bi še mnogo let koristil slovenskemu narodu.

Pesnik Simon Gregorčič preuzel je zopet duhovsko službo vikarijata na Gradišču, kjer biva na svojem posestvu. Kakor je uzradostila ta vest nas, takisto uzradosti gotovo tudi naše čitatelje, sploh vse poštene Slovence. Gotovo govorimo iz srca vsem, ako rečemo: Bog nam ohrani milega planinskega slavca še mnogaja ljeta!

Dr. Jan. Podlipný. O novem praškem županu prinašamo še naknadno naslednje zanimljive vesti. Pri slovesnem umeščenju govoril je dr. Podlipný le češki, a nič nemški. V avdienciji pri cesarju je nastopil v češki čamari, govoril je češki, a Njega Veličanstvo kralj govoril je tudi češki. Sprejel je cesar praškega župana jako milostno.

Dr. Rieger postavljen je v Taboru kot skupni kandidat mladočeške in staročeške stranke. To dejstvo bodi Slovencem na Kranjskem v ugled in posnemo! V to se oglej narodna stranka, katere glasilo še vedno zatrjuje, da sprave na Kranjskem ni potreba.

Gustav Eim, znameniti češki novinar in duša „Národných Listu“, umrl je nagloma v Florenci, kamor je šel iskat zboljšanja svojemu zdravju. Rodil se je leta 1849. Leta 1874. je prišel v uredništvo „Národných Listů“, katerim je bil do smrti plodovit dopisnik. Zlasti se odlikujejo njegova poročila iz državnega zbora dunajskega.

Slovenski deželni odbornik štajarski. Pri volitvi deželnega odbora štajarskega bil je pri ožji volitvi iz kmečke skupine izvoljen deželnim odbornikom gospod prof. Fran Robič.

Shod zaupnih mož v Celju dne 4. t. m. bil je mnogoštevilno obiskovan. Udeležilo se ga je nad 200 mož iz celjskega, breškega, ljutomerskega in slovenjegraškega okrajnega glavarstva. Z radostjo beležimo vest, da so vsi zaupni možje naukušeno pozdravili nasvet, da vsi državni poslanci stopijo v jugoslovanski klub.

V seji deželnega zbora dne 10. t. m. poročal je poslanec g. Ivan Hribar o računskem sklepu gledališkega zaklada za l. 1895. Dohodkov ima zaklad 11 745 gld., stroškov 48 417 gld., ki se utemeljujejo v potresni katastrofi. O tej priliki izpregovorila sta g. Ivan Hribar in g. Kalan nekaj jako umestnih besed o neumestnih predstavah v tekoči dobi slovenskega gledališča. Naše gledališče se res nekako oddaljuje svojemu namenu. Hvaležni smo govornikoma, da sta odločno nastopila za kulturni pomen slovenskega gledališča. Obema govornikoma je nasprotoval g. dr. Tavčar. Dr. Tavčar je dokazoval, da intendancija skrbi za slovanske igre, ker je dala „Slovenca in Nemca“. Presenetila nas je v dotični seji izjava poslanca g. Hribarja, da letos odpade iz gledališkega zaklada dovoljena podpora gledališkima podjetjema, vsled česar bode morala zbornica iz deželnega zaklada dovoliti toliko več subvencije, če noče, da oškoduje obe podjetji. Naše mnenje je, naj se zniža subvencija nemškemu gledališču. Tako deželnega zaklada ne bode treba še bolj obremenjati.

Šolski dom v Gorici. „Soča“ piše: Konsorcij 10 gospodov, ki je kupil ono veliko hišo št. 9. v ulici Vetturini, kjer je zdaj „Goriška ljudska posojilnica“, namerja letos zidati na prostornem vrtu „Šolski dom“. V ta namen je že izročil visokorodni gospod Alfred grof Coronini 1000 gld. Ako se nabere vsaj še 2000 gld., izposodi si lahko konsorcij denar in „Šolski dom“ bode potem sam vračal dolg. Več o priliki. Za danes le izrekamo iskreno zahvalo visokorodnemu gospodu darovatelju za velikodušni krasni dar!

Deželni odbor češki je delil podpore za sobnim šolam, 34 češkim in 30 nemškim. Določilo se je 22.400 gld. Med nemškimi šolami je

bilo 5 židovskih in šola v tvornici milijonarja F. Schmidta v Podmoklicih, katero obiskuje 120 nemških in 38 čeških otrok. Češki listi se hudojo, kako je mogel deželni odbor prisoditi tej šoli podpore 200 gld. Nemški Schulverein je prosil podpore za 14 šol, na katerih je po njegovih podatkih 1226 nemških in 185 čeških otrok.

Zveza gasilnih društev v ljutomerskem okraju. Slovenci na krasnem murskem polju napravili so važen korak: otreli so se Gradca vsaj v nekem oziru. Slovenski gasilci bili so do zdaj zvezani z graškim „Feuerwehrverbandom“, kateri jih je popolnoma preziral. Osnovali so si gasilna društva na Cvenu, v Cezanjevcih, Stročji Vesi, Križevcih, Lukavcih, Ključarjevcih, Kokořícih, Iljačevcih in Bučečevcih. Ta posamična društva združila so se in osnovala „Zvezo gasilnih društev v ljutomerskem okraju“. Tako je prav, to je vse hvale vredno. Želimo le, da se v vseh slovenskih okrajih jednako organizuje narod in da se na tak način popolnoma loči od Gradca. Sicer pa ima ljutomerski okraj jako lepo narodno organizacijo. Tu imamo „Politično gospodarsko društvo“, čitalnico in bralna društva, tu so pevška društva in tamburaški zbor; tu se vsako leto vrši konjska dirka na Cvenu; na Cvenu je celo vremenska opazovalnica.

Tečaj za naobraževanje posojilniških uradnikov. Ker rase število slovenskih posojilnic tako hitro in ker se starejše posojilnice vedno krepkeje razvijajo in se pri njih delo množi od leta do leta, treba bode, da bomo Slovenci imeli nekaj posojilniških uradnikov na razpolaganje; kajti posojilniško poslovanje ne bode moglo biti več samo na ramenih dotičnih odbornikov, kateri so že v svojem stanu zelo napreženi, recimo kot odvetniki, notarji, duhovniki, učitelji, trgovci itd. Kjer pa vodijo posojilnico le malo naobraženi kmetovalci, je posebno potrebno, da imajo v pismu, računstvu in v drugem izvežbano moč na razpolaganje; ali je pa treba, da se oni sami v stroki posojilništva dobro teoretično in praktično izurijo. Za naobraževanje v posojilniških stvareh se je sicer med Slovenci že dokaj storilo, posebno s tiskano besedo, n. pr. „Zveza slovenskih posojilnic“ je poučevala po svojem časniku „Zadruga“, po „Letopisih“, J. Lapajne v Krškem je spisal „Navod“ o posojilniškem poslovanju itd. Priobčeno je bilo tudi po političnih časnikih nekaj navodov o teh strokah. Tudi je „Zveza“ imela v Celovcu predlanski shod, kjer se je največ poučevalo o tem, kako je posojilnicam pravilno poslovati. — Zdaj se pa v Krškem posvetujejo odborniki „Centralne posojilnice slovenske“, da bi v priličnem času tu ali kje drugod priredili večdnevni tečaj za naobraževanje posojilniških uradnikov in odbornikov. Na to jih je napotilo to, da ondi nekatere posojilnice pismenim potom iščejo sveta, druge pa sposobnih tajnikov. Seveda bi se tak tečaj otvoril samo takrat, ako bi se oglasilo primerno število poslušalcev. Naj se torej posojilnice o tem posvetujejo in poročajo načelstvu „Centralne posojilnice slovenske“ v Krškem.

Nachfragebogen. Naše c. kr. pošte imajo nekatere tiskovine še vedno samo nemške. Tako n. pr. imajo za poizvedovanje pomot pri denarnih pošiljativah samo nemške tiskovine. Dolžnost slovenskih strank je, da take tiskovine vračajo nepopisane; dolžnost poštne uprave pa je, omisliti si dvojezičnih tiskovin.

Podporno društvo za slovenske veličolce na Dunaju prejelo je poslednji čas naslednja darila: V Brežicah je darovala slavna posojilnica 10 gld. V Celovcu je daroval slavni slovenski klub po gg. Th. Schreyu in V. Legatu 5 gld. — Na Dunaju: G. Viljem Pfeifer državni poslanec, društveni ustanovnik i. t. d. nabral je med p. n. gg. slovenskimi državnimi poslanci 60 gld., katere so darovali: Visokorodni gospod Alfred Coronini, veleč. g. dr. Lavoslav Gregorec, veleč. g. dr. Anton Gregorčič (društ. ustanovnik), g. dr. And. Ferjančič, ekscel., Karol grof Hohenwart, veleč. g. Anton Koblar, g. Vilj. Pfeifer, (društ. ustanovnik), g. Fr. Povše, g. dr. Ivan Šušteršič in g. Fr. Višnikar, vsak po pet gld. Na Dunaju so dalje darovali gg. Anton Globočnik pl. Sorodolski, vladni svetnik i. t. d. 10 gld., dr.

Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. tajnik v finančnem ministerstvu 6 gld., g. dr. Pavel Turner (društ. ustanovnik), posestnik i. t. d. 10 gld. Jos. Stritar, c. kr. prof. 5 gld., dr. Janko Pajk, c. kr. prof. 5 gld., Borodinov 5 gld., Jos. Sturm, deželni poslanec v V. okraju, c. kr. prof., akad. slikar 5 gld., Žiga Sežun, c. kr. likvidator 5 gld., J. P. 5 gld., dr. Janko Hočevnar, odvet. kandidat 10 gld., Franč. Svetič, uzgojevatelj 4 gld., Janez Ilc, c. kr. pol. nadkomisar 5 gld. Preostanek na † Ivan Navratilov venec slovenskega kluba 5 gld. 50 n. V Gorici je daroval: N. N. 20 gld. V Gradcu g. dr. Ivan Klasinc, dvorni in sodni odvetnik 3 gld., pri Sv. Jurju ob Taboru: Veleč. g. Fr. Zdošek 5 gld., v Kalugi na Ruskem: g. Božidar stiftar, c. kr. profesor (po V. Legatu v Celovcu) 1 gld. V Idriji je nabral g. Vinko Kolšek, c. kr. notar, 16 gld., katere so darovali: Veleč. g. pl. Premerstein 5 gld., Gg. Vinc. Kolšek, Dragotin Lapanje, Jos. Šepetavec, nadoskrbnik Lanciger, c. kr. sodni pristav Franč. Milčinski, c. kr. poštar Vaclav Helmich, inženir Dragotin Svoboda, Ivan Gruden, Talka po 1 gld., Milka, Poldka, Nadinka N. N. po 50 novč. V Konjicah je društvu daroval: G. dr. Ivan Rudolf, odvetnik, posestnik i. t. d. 5 gld. V Kranju: G. Viktor Globočnik, deželni poslanec, c. kr. notar i. t. d. 5 gld. V Krškem je nabral mestni župan g. dr. Tomaž Romih 4 gld. 50 novč. Nadalje so darovali: V Ljubljani gosp. Makso Pleteršnik, c. kr. gimn. profesor 5 gld., v Radgoni veleč. g. Leopold Vazlič, kaplan 1 gld., v Ribnici (na Štajarskem) veleč. g. župnik Fr. Hrastelj 5 gld., v Stillfriedu (na Nižje Avstrijskem) veleč. g. župnik dr. Mihael Mogolič 5 gld., v Trebnjem c. kr. notar g. Emil Orožen 3 gld., v Tolminu g. dr. Karol Triller, odvetnik 5 gld. Iskrena zahvala za vsako darilo, posebe še g. državnemu poslancu V. Pfeiferju, g. notarju Vinc. Kolšku in krškemu županu dr. T. Romihu, ki so darove nabirali. Bog plati! — Daljne darove sprejema društveni blagajnik vč. g. dr. Fr. Jančar, monsigaor, papeški komornik, župnik nemškega viteškega reda na Dunaju, I Singerstrasse št. 7.

Književnost in umetnost.

Slovenski umetniki.

Alojzij Gangl, akademični podobar in učitelj na tukajšnjih strokovnih šolah, izdeluje za Ljubljano dva spomenika, in sicer: Podobo cesarja Frana Josipa I. v spomin njegovega obiska mesta Ljubljane po potresu dne 7. maja 1895., katero je naročila občina ljubljanska, in pa spominek zgodovinopiscu Valvazorju po naročilu ministerstva za bogočastje in nauk. Da bode sloveči naš umetnik ti častni naročili izvršil mojsterski, za to nam jamčijo njegova dosedanja kiparska dela. Kakor znano, proizvedel je Gangl do sedaj naslednje umotvore: Spomenik Valentina Vodnika, skupino dramatskih genijev na vrhu pročelja deželnega gledališča ljubljanskega, kakor i oni dve dramatski podobi: Tragedijo in Komedijo na unanjih straneh navedenega Talijinega hrama; potem je izklesal od kararskega mramorja ploskvorezni portret Josipa Cimpermana in doprsni kip Prešerna in Stritarja, ter dve znameniti uzvišenini od istega mramorja, in ti sta Madona instellis in pa apoteoza dobrotvornosti pokojne gospe Marije Murnikove na njenem nagrobnem spomeniku na ljubljanskem pokopališču.

Ludovik Grilec, akademični slikar in specijalist v portretovanju, v Ljubljani, izvršil je lansko leto raznovrstne portrete, in to v pastelnih kakor i v oljnatih barvah ter je večino teh svojih proizvodov tudi razstavil. Vrh tega je popravljval nekatere cerkvene slike v cerkvi Device Marije na Otoku (Maria Wörth) ob Vrbskem Jezeru pri Celovcu; predlanskim pa je naslikal „Božji grob“ za predmestno cerkev Sv. Ruperta v Velikovcu. Pokazal se je tudi znova veččaka v slikanju pokrajinskih prizorov, in sicer je naslikal z oljnatimi bojami na platno „Dobravki šum“ v Vintgarju — jako slikovit motiv, kateri je naš portretist proizvedel uprav mojsterski. Ogledujoči imenovano sliko, ki je bila razstavljena v Ljubljani in v — Celju, obžalovali smo, da se naš Grilec ne poprijema češče po-

krajinskih motivov, katerih mu je na izbero v izobilju po vsej slovenski domovini. Opisano pokrajinsko sliko je kupil g. Srečko Magolič, vodja Drag. Hribarjeve tiskarnice v Celju. In zdaj, kakor čujemo, slika g. Grilec pokrajinski prizor „Devica Marija na otoku pri Vrbskem Jezeru“, katero je naročil g. Alojzij Progar, akademični podobar v Celovcu, in sicer v oljnatih barvah na platno.

Alojzij Progar, prej omenjeni akademični kipar v Celovcu, izdelal je nov veliki altar v gotškem slogu za mestno župno cerkev Sv. Magdalene v Velikovem. Ta altar je proizveden povsem pravilno, rekli bi, uprav genijalno po načrtu, kateri je naš umetnik naredil sam po navodilih rajnega arhitekta Stippergerja v Celovcu; načrt je potrdila osrednja komisija za umetniške in zgodovinske spomenike na Dunaju.

V glavni skupini altarjevi je predstavljena Marija Magdalena v trenutku, ko mazili Kristusu z dragocenim mazilom noge. Ta evangeljski prizor je umetnik upodobil povsem mojsterski! Uzveličar, prihajajoč s potno palico v levici, stopil je na stopnjice, vodeče v Simonovo obednico, kamor je povabljen na obed, a ta hip poklekne skesana grešnica predenj ter mu mazili noge, otirajoč jih s svojimi solzami. Milostivi Odrešenik zre ginjen na klečečo ženo ter steguje svojo desnico z odprto dlanjo navzdol k njej v znamenje, da „njej je mnogo odpuščeno, ker je mnogo ljubila“.

Ob straneh, zunaj te glavne skupine, na ličnih konzolah stojita nje brat in sestra: Sv. Lazar in sv. Marta. Ti dve podobi sta, izdelani najlepše, povsem pravilno v zmyslu gotškega sloga! Njiju postavi sta sestavljeni v blagodejnem sorazmerju, popolnjujoč v dražestnih poziturah srednjo skupino v glavni dolbini. Jako slikovito je uravnana draperija njijnih oblek, v slogu čiste gotike! Nad glavno skupino, ob straneh sta zopet dve podobi: sv. Jožef in sv. Janez Krstnik takisto gotškemu slogu prilagojena. Na sredini je skupina: sv. Ana poučuje D. Marijo in nad njo na vrhuncu: sv. Rok. Vse podobe so polihromovane, njih obleka mehko bojná, z zlatimi obšivi, in njih inkarnat je izredno mil in nežen. Nad posamičnimi podobami so smelo kvišku kipeče baldinske kupole, od vitkih fial (štirivogljatih stebričev) sestavljene ter zgoraj s križnimi rožami opletene; posamične kupole so v obliki piramide sorazmerno v celoto ubrane, da je videti, kakor umetno zvezan šopek tankobrstnih cvetlic. Kupole, fiale, vse podobe kakor i arabeske in križne rože so izzrezljane od celega lesa ter vestno pozlačene s čistim, pristnim zlatom. Ta altar je pravi biser prelepe gotške cerkve Velikovške, katere tloris je natisnjen v knjigi J. Flisa „Stavbinski slogi“ stran 117. slika 110.

G. Alojzij Progar, ki je izvršil že mnogo vrstna cerkvena dela na Koroškem, kakor tudi na Kranjskem (glavno altarno skupino Device Marije za župno cerkev v Kamniku), ima zdaj zopet mnogo novih naročil, in to nabožnih in posvetnih; med poslednjimi nagrobna spomenika za barona Sternečka v Silbereggu in za grofa Petenegga in pa spomenik za škofa Barago, kateri je naročil pri njem č. g. župnik v Dobrničah na Dolenjskem. Poleg vseh naročil pa naš umetnik še vedno popolnjuje svoje študije ter se zopet pripravlja na umetniško potovanje v Italijo.

Alojzij Šubić, akademični slikar, zdaj suplent na višji realki ljubljanski ter učitelj na višji deklški šoli, izvršil je, odkar se je vrnil z akademije v domovino, razna slikarska dela, in sicer: portrēta pokojnega Janka Vencaja in pesnika Antona Hribarja, potem nekatere diplome, med njimi diplomu častnega meščanstva ljubljanskega za finančnega ministra viteza Bilinskega. Zajedno je lani popravil cerkvene slike na presni zid v cerkvah na Dobrovi in v Skaručni za Šmarno Gorō, kjer je v družbi akademičnega slikarja, g. Sternēna, preslikal malodane ves cerkveni svod v zadnji ladji in presbiteriju omenjene cerkve, in sicer umetno uprizorjene dogodbe iz življenja Sv. Lucije. — Slike, slikane prvotno al fresco, ki so ob predlanskem potresu silno trpele, potem so

njih pa še nerodni zidarji malodane do cela opleskali z ometom, obnovljene so zdaj z barvami a tempera toli izvrstno, da se ne pozna nikakršna razlika med prvotnim in sedanjim delom! — Poverjeno mu je tudi popravlanje cerkvenih slik pri sv. Jakopu v Ljubljani, katere je prvotno slikal njega pregenjalni brat Jurij, a jih je poškodoval predlanski potres.

Kakor je razvidno, imamo Slovenci dovolj svojih, domačih umetnikov, da nam ni treba naročati ne altarjev, ne cerkvenih, ne profanih podob ali slik, kakor ni portrētov pri — tujcih! Zatorej: „Svoji k svojim!“ V. H—z.

Drobtinice XXIX. Letnik. Uredil dr. Frančišek Lampe. Založila „Katoliška družba“ za Kranjsko. V Ljubljani. Natisnila Katoliška Tiskarna 1896. Tako je ime drobni, 32 strani obsežni knjižici, ozaljšani spredaj z lepo podobo sv. Družine, kateri je posvečena i vsebina. Drobtinice prinašajo namreč poljskega pesnika J. B. Zaleskega spev: „Sveta družina“ v slovenskem prevodu, ki ga je oskrbel znani prevajalec cerkvenih himnov J. Bilec. V predgovoru navaja g. urednik uzrok, zakaj prihajajo „Drobtinice“ v tako skromnem obsegu na svetlo. Kriva je tega grozna škoda, katero trpi „Katoliška družba“ zaradi potresa. Porušiti mora svoj še ne plačani dom ter zgraditi si novo bivališče

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta zimski in jesenski čas najbolj imenitna, zakaj oba sta jej čas žetve. V zimskem času sprejema novi ude in njihove letne darove, v jeseni jim pa zato podaje novo duševno hrano; če gre vse po sreči, veseli se najpoprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe. Naj bi tekoče leto prineslo prav obilo medsebojnega veselja ob obeh teh znamenitih časih! — Zató se po svoji navadi obračamo zdaj do vseh Slovencev in Slovenk ter jih vabimo prisrčno, naj se zopet pridružijo naši vslovenski družbi, da se nas zopet nabere na tisoče in tisoče. To bode vsemu narodu v srečo in čast ter ga bo tudi prijetno osvitljalo pred unanjim svetom. Po skupni molitvi se bomo udeleževali nebeških dobrot, iz družbenih knjig pa zajemali lepe nauke, kateri nas bodo naobraževali ter nam krepili duha. Res, goldinar dati je marsikomu težavno, a resnica je tudi, da si ga kateribodi vsaj desetkrat prihrani potem, ko mu nove knjige napravljajo pošteno razvedrilo in veselje; lepih naukov pa skoro ne moreš preplačati nikdar, ker ti koristijo za čas in večnost. Torej le skoro se oglasite (če se še niste) pri gg. poverjenikih in kolikor le mogoče, naj vas pristopi še novih! Verjemite, da Vam ne bode žal! Prečastite gg. poverjenike in druge rodoljube pa prosimo prelepó, da bi ne opešali v svojem izkušenem, trudoljubnem delovanju za družbo Ž njihovo pomočjo upamo, da bo družba sv. Mohorja, če ne morda tam pa tam še narasla, vsaj ustrajala na svoji dosedanji visočini. Zlasti v obmejnih krajih naj bile še naraščala!

Knjige izidejo iste, kakor jih je napovedal družbeni „Glasnik“:

1. „Zgodbe sv. pisma“ IV. snopič. „Zgodbam“ je namen, Slovence bolje seznaniti z božjim razodetjem in nauki sv. pisma; močno želimo, da pridejo v sleherno slovensko družino. Do zdaj izišli 3 snopiči se še dobé vsak po 50 kr.

2. Sveti rožni venec“. Knjiga obsega na 20 polah pouk o rožnem vencu in njega bratovščinah, vrhu tega pa še celoten molitvenik. Nemški izvirnik so ob svojem času priporočali rajni briksenski škof Vincencij Gasser tako-le: „Ta knjižica je kaj pripravna, da se pobožnost sv. rožnega venca srcu omiljuje, častljivo rožnovensko bratovščino vrlo prikuplja, rožni venec sam pa s pravo pobožnostjo in z velikim duhovnim pridom moliti uči. Da bi knjižica le našla pót v vsako krščansko družino, rožni venec pa postal včez, katera jo objema in veže na veliko božjo družino, sveto katoliško cerkev!“

Dodali smo knjigi ob koncu še rožnovenske pesni iz cerkvenih dnevnic, katere je poslovenil pesnik č. g. A. Hribar, in pa najnovejšo okrožnico sv. očeta Leona XIII o rožnem vencu. Kdor želi ta molitvenik prejeti lepo izvirno vezan v platno

z rdečo obrezo, naj doda 40 kr., kdor pa v usnje z zlato obrezo, dodaj 60 kr.

3. „Poljedelstvo“. I. del. Ta knjiga, katere I. del je že dogotovljen ter obsega 9 pól z mnogimi slikami, bode gotovo dobro došla našim poljedelcem, zanimala pa tudi druge.

4. „Srbi in Bolgari.“ Skoro izgotovimo tudi to knjigo, ki bo olepšana z mnogimi podobami.

5. „Slovenske Večernice za pouk in kratek čas“ 50. zvezek. To bodo najboljširniše „Večernice“, kar jih je kdaj izdala Mohorjeva družba. Prinesle bodo obširno povest iz družinskega življenja: „Boj za pravico“, katero je spisal Fr. J. Milovršnik.

6. „Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1898.“ Ravnokar sestavljamo berilo zanj, in seveda želimo, da bi bilo raznovrstno in zanimivo. Zato pa prosimo vsestranske podpore naših gg. pisateljev, zlasti priznanih pripovedovalcev in pesnikov. Vsakoletni „obolus“ od vsakega pisatelja si družba želi tako, kakor lačni človek vsakdanjega kruha.

Da bomo mogli pričeti z imenikom o pravem času in tudi zvedeli število knjig, koliko jih imamo natisniti, prosimo, da se nam pošljejo upisovalne pôle gotovo do 5. marca.

Konečno vse častite družnike prijazno opominjamo na družbina določila, da se le tist šteje za družnika, ki o pravem času, t. j. do 5. marca družbi pristopi, in da morajo neudje za letne knjige plačati kakor po knjigarnah 3 gld. 50 kr. Posamezniki, ki knjige posebe sprejemajo, morajo dodati 20 kr. za upravne troške pri razpošiljatvi knjig.

Bog blagoslovi skupno naše delo v gmotni in dušni prospah slovenskega národa!

V Celovcu, dné 25. januarja l. 1897,

Odbor.

Društva.

Slovenski klub na Dunaju bode imel v soboto dne 13. t. m. četrti svoj večer v hotelu „Zur goldenen Ente“, I Riemergasse 4, z berilom velečastitega gospoda dr. Fr. Sedeja „O Egipčanih“ z demonstracijami. Na citrah bode igrala gospica Marica Luzarjeva. Začetek ob osmih zvečer.

Pevsko društvo „Ljubljana“, imelo je dne 8. t. m. izreden občen zbor, na katerem se je volil nov odbor. Društven odbor je zdaj tako sestavljen: Predsednik g. Anton Trstenjak, podpredsednik g. Fran Dobovišek, tajnik g. Fran Korene, blagajnik g. Ferdo Primožič, arhivar g. Filip Razinger, odborniki gg. Črniko Viktor, Feldštejn Vojteh; Kramar Josip, Šega Fran.

Telovadno društvo „Celjski Sokol“ v Celju priredi dne 28. februarja 1897. maskarado v „Narodnem Domu“ v Celju.

Narodna čitalnica v Cerknici imela bode dne 14. februarja 1897 veselico v prostorih gospoda Antona de Schiava.

Delalsko podporno društvo v Trstu priredi dne 20. februarja t. l. veliki ples v gledališču „Politeama Rossetti“. Pred polnočjo plesala se bodeta v raznih slovanskih oblekah kolo in češka beseda. Čisti dohodek je namenjen upravnemu zalogu društva.

Čitalnica na Vrhniki priredi maskarado dne 14. februarja v društvenih prostorih. Začetek ob 8 uri zvečer.

Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ priredi dne 21. februarja t. l. maskarado (veliki ljubljanski semenj) v Narodnem Domu v Ljubljani.

V izvenrednem občnem zboru podpornega društva za slovenske velikošolce na Dunaju bil je na predlog mons. Fr. Jančarja predsednikom izvoljen dosedanji I podpredsednik g. Jakob Pukl, c. kr. nadporočnik v ev., sodni tolmač bolgarskega, hrvaškega, slovenskega in srbskega jezika in posestnik in sicer per acclamationem; v odbor sta bila izvoljena gg. dr. Janko Pajk, c. kr. profesor na Franjo Josipovem gimnaziju, odbornikom, in Anton Deles, c. kr. podtajnik v trgovinskem ministerstvu. Tudi ta volitev vršila se je per acclamationem.

Pevsko društvo „Ljubljana“ pripravlja se in vabi na kmetski ples, ki se vrši v soboto dne 13. februarja t. l. v Narodnem Domu v Ljubljani.

Narodna čitalnica v Celju priredi prvi ples v veliki dvorani Narodnega Doma v Celju dne 16. februarja 1897.

„Slovensko planinsko društvo“ priredi v ponedeljek dne 15. t. m. v „Narodnem domu“ v čitalniški kavarni ob 8. uri zvečer zabavni večer. Predaval bode društveni častni član preč. gospod J. Aljaž, župnik na Dovjem, o „optičnem telegrafu“ in sicer po zistemu, kateri je sam izumil in pri katerem se bode rabil alfabet Morsejev. Ta telegraf bode posebno za turiste velike važnosti. Zistem, kateri bode predavatelj razkladal, je desetkrat bolj lahak, kakor drugi, lahko umljiv in ga vsak tudi naj-priprostejši človek lahko rabi. S pomočjo ključa, kateri je tudi gospod Aljaž sam izumil, nauči se vsak človek ta sistem v jedni uri. Oni udeležniki tega predavanja, kateri hočejo pri tem večeru sodelovati in se praktično priučiti, naprošeni so, da prineso seboj polo papirja, dolg svinčnik in črtalo. Iz posebne prijaznosti obljubil je slavni kvartet „Ilirija“ ta večer sodelovati.

Zanimljivosti.

Ruske delavske hranilnice. Ruski tvorničarji skrbijo po očetovski za svoje delavce. Mnogo ruskih tvornic ustanovilo je hranilnice, v katere delavec ulaga svoje novčiče. Do dne 1. januarja 1895. leta uplačalo je 116.954 delavcev 15.526.813 rubljev. Od vseh delavcev imelo je 45.456 delavcev uloge do 25 rubljev, 47.347 oseb 100 rubljev, 25.650 do 500 rubljev in 8511 čez 500 rubljev. Petrograjska hranilnica zauzema prvo mesto; tam je 33.269 delavcev uložilo 3.614.733 rubljev. Gubernije so tako zastopane: gubernija vladimirska 6468 delavcev z glavnico 1.414.517 rubljev, gubernija moskovska 3952 delavcev z glavnico 708.314 rubljev; potem se vrste ostale gubernije.

Tudi ruska državna uprava snuje jednake hranilnice. Sveta sinoda je nedavno potrdila pravila posojilnice in hranilnice uradnega osebja petrograjskega pravoslavne konzistorija. Uradniki so obvezani uplačevati prispevke, in sicer se jim odteguje 3% od plače, poleg tega ulagajo radovoljno in se te radovoljne uloge obrestujo po 4%. Za dovoljena posojila računajo se 1/2% obresti na mesec.

Čuden dehor v kavarni pri Slonu. Tisti dehor v Ljubljani, o katerem je pel naš Prešern, da noč i dan žre knjige, od sebe pa ne da najmanjše fige, pokazal je zopet v kavarni pri „Slonu“, kjer po noči žre časopise. Osebito mu mora tekni „Slovenski List“. Čim naš list zagleda svet in se upa v kavarno, preži že tam nanj „kranjski“ dehor in ga koj požre. Ta usoda ga je dohitela že večkrat. Bog nas varuj kuge, lakote in dehorjev ljubljanskih.

Pomlad na jugu. Po vinogradih okoli Trsta in ob obali jadranskega morja pričelo se je delo. Po vsem Primorju je lepo toplo pomladansko vreme. Po polju že vse cvete, grmičje zeleni, da je veselje. To je zgodnja pomlad na našem jugu. Bog daj, da pride skoro pomlad v našem narodnem in političnem življenju!

Dne 1. t. m. je razkazoval Fr. Čupr iz Chrasti pri Chrudimu v koncertni dvorani pra-

škega Rudolfinu nov stroj, s katerim se obračajo notni listi pri klavirju, če se pritisne na pedal. Veščaki v Rudolfinu so že kupili ta stroj, ki se je izborno obnesel. Tudi tu se kaže čilost češkega uma.

Uvoz mesa iz Avstralije v Avstrijo. Svetovna konkurencija neznanski napreduje. Znano je, da se avstralsko meso že dalje časa izvažna na Angleško. Pred nekaj leti prišlo je meso iz Avstralije tudi na Dunaj in je neki bilo dobro. Tako meso se razpošilja le v zmrzlem stanju. Kakor čitamo v dunajskih listih, prične se uvažati meso iz Avstralije v Avstroogrsko v velikem obsegu. Kaj bode posledica? Pala bode cena domačemu mesu, a ta udarec bode čutil kmet, ki se peča z živinarstvom.

Najnovejše vesti.

Volilni odbor katoliško-narodne stranke. navzočih je bilo 80 odbornikov — imel je dne 11. t. m. sestanek, na katerem je določil kandidate za večino kranjskih volilnih okrajev. Predsednikom katoliškonarodnega volilnega odbora voljen je g. vodja Povše, njegovim namestnikom g. kanonik Kalan in tajnikom g. dr. Šušteršič. Izvolil se je tudi izvrševalni odsek osrednjega odbora. Člani tega odseka so vsi dosedanji člani in vsi deželni ter državni poslanci stranke.

Kakor čujemo bil je najživahnejši razgovor o kandidatu pete skupine in o onem gorenjskih kmečkih občin. Za mandat pete skupine bila sta naznanjena gg. Gostinčar in dr. Žitnik. Za oba razvijala se je tekom dni jako živahna agitacija. G. dr. Krek pošiljal je zaupnikom katoliškonarodne stranke za kandidata slovenskih krščanskosocijalnih delavcev oklic, v katerem čitamo:

V peti skupini imajo tudi delavci volilno pravico, a kaj jim ta pomaga, če si ne pribore svojih zastopnikov? Socijalna demokracija bo brez dvojbe v Avstriji zmagala z večjim številom svojih kandidatov. In krščanska delavska organizacija? Ali naj se bori za svoje zastopstvo z istim orožjem in z istim nasprotstvom nasproti vsem drugim slojem, kot socijalni demokratje?

To bi bilo pogubno in krivično. Krščansko misleči možje naj torej sami priznajo, da po pravici pripadajo tudi delavcem zastopniki in naj v tem smislu v peti skupini postavijo in volijo delavske zastopnike. S tem 1.) store le, kar je pravično; 2.) vtrdijo krščansko delavsko organizacijo in spravijo v pravi tir vzbujajočo se politično zavednost med delavci; 3.) izpodbijejo socijalni demokraciji najhujše orožje.

Nekateri gospodje pa so agitovali za g. dr. Žitnika. Pri volilnem odboru katoliškonarodne stranke oglasilo se je 128 zaupnikov za g. Gostinčarja. Volilni odbor je razpor v stranki poravnal s proglašenjem g. dr. Kreka za kandidata pete skupine. Kandidatom za gorenjske kmečke občine bil je po dolgi debati proglašen g. Pogačnik iz Podnarta proti g. prof. Tomo Zupanu. Kandidaturo notranjskih kmečkih občin preuzame g. dr. Žitnik, v trebanjskem volilnem okraju pa kandiduje dosedanji poslanec g. Povše. V svojem dosedanjem volilnem okraju ostane g. dr. Šušteršič, istotako v svojem g. Viljem Pfeifer.

Narodna stranka imela je 11. t. m. shod svojih okrajnih zaupnih mož. „Narod“ trdi, da se je shod z naidušenjem izrekel za kandidaturu gosp. dr. Ferjančiča v notranjskih in gorenjskih mestih. Po došlih nam izjavah sodimo, da v volilnem okraju ne vlada toliko naidušenje za gosp. dr. Ferjančiča. V trebanjskih kmečkih občinah kandiduje narodna stranka dež. sodn. svetnika g. Višnikarja. V notranjskih kmečkih občinah poteguje se ista stranka s posebno okrožnico za g. pl. Garzarolija, župana v Senožečah, v dolenskih mestih pa za g. Šukljeja, ki ne more biti član nobene „narodne“ stranke.

Volilno gibanje v Ljubljani. Volilni boj pričeli so v nedeljo dne 7. t. m. slovenski krščansko-socijalni delavci in socijalni demokratje z volilnima shodoma. „Narodna stranka“ določila je za nedeljo dne 14. t. m. volilni shod ljubljanskih volilcev, a ga preklicuje, ker je g. dr. Ferjančiča, ki naj bi po izjavi ljubljanskih zaupnih mož kandidoval v Ljubljani, potisnila v gorenjska in notranjska mesta. V ponedeljek snidejo se zopet ljubljanski zaupni možje narodne stranke, da se menijo o novem kandidatu za Ljubljano. Odločevali bodo med gosp. Vencajzom, gosp. Kušarjem in bajž dr. Majaronom.

Volitve volilnih mož. V Idriji zmagali so v peti skupini socijalni demokratje z desetimi volilnimi možmi. — V Spodnji Idriji izvoljeni so v kmečkih občinah štirje volilni možje katoliškonarodne stranke, v peti skupini pa so zmagali socijalni demokratje z štirimi volilnimi možmi. — V Planini na Notranjskem izvoljenih je v peti skupini sedem, v skupini kmečkih občin pa 8 katoliškonarodnih volilnih mož. — V Šmartnem pri Litiji izvoljenih je vseh pet volilnih mož katoliškonarodne stranke in sicer v peti skupini in v skupini kmečkih občin. — V Cerknici je zmagala narodna stranka stranka v peti skupini z vsemi šestimi volilnimi možmi.

Odklonitev gospoda Tome Zupana. Odličen duhovnik nam piše naslednje vrstice, katere priobčujemo v svojem neodvisnem glasilu: Pomnoženi volilni odbor katoliškonarodne stranke je dne 11. t. m. odklonil kandidaturu g. T. Zupana za gorenjske kmečke občine ter proglašil za kandidata katoliškonarodne stranke g. Pogačnika iz Podnarta. G. T. Zupana pozna vsa Slovenija kot značajnika, ki je vse svoje življenje deloval za versko in narodno stvar. Tega moža so odklonili v volilnem odboru katoliškonarodne stranke proti volji gorenjskega ljudstva, čegar cvet ga je pozval, naj kandiduje za izpraznjeno državnozbornsko mesto. Za njegovo kandidaturu se je izjavilo do sedaj 46 duhovnikov, 35 županov, 56 občinskih odbornikov in 93 drugih odličnih mož na Gorenjskem. Namesto g. T. Zupana je proglašen za kandidata gorenjskih kmečkih občin g. Pogačnik, o katerem nobeden ne ve, kakšne zasluge si je pridobil kedaj za slovenski narod. Gosp. T. Zupana so odvrgli gospodje pod pretvezo, češ, da je nezanesljiv. Od njih odobreni in priporočani kandidat je torej po pravilih logike — zanesljiv. Zanesljiv je mož, ki je še lani deloval zoper katoliškega deželnozbornskega kandidata g. župnika Ažmana. Zakaj je bil odklonjen g. T. Zupan? G. T. Zupan je prenaroden, zato ne ugaja katoliškemu volilnemu odboru.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

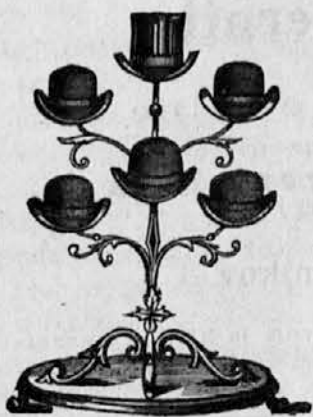
Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

(8-5)

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

(11-6)

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogle dati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah. (32-4)

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.**Janez Jax**

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

(36-3)

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velopedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Josip Petrič,

čevljar,

Ljubljana, Opekarska cesta št. 32.

opozarja cenjene podpornike domačega obrta na svojo **izbornu urejeno delavnico.** Izvršuje raznovrstno obutalo od najpreprostejšega do najfinejšega iz zanesljivega blaga prav trpežno in ceno. (18-7)

L. Mikusch,
Mestni trg št. 15

priporoča

**svojo bogato zalogo vsakovrstnih
dežnikov in solnčnikov**

po najnižji ceni. (33-4)

Njegova Svetost

Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Lapponij-ju lekarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrenejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepi želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavanje in čiščenje. Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-2)

lekarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednica vdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr. Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G Piccoli v Ljubljani.

Avgust Erzin.

Ljubljana, Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta)

priporoča (27-4)

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Melusine- ustna in zobna voda

deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob. utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust 1 stekl 50 kr.

Jedina zaloga

lekarna M. Leustek v Ljubljani,

Reseljeva cesta št. 1.

poleg mesarskega mosta. (24-5)

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra (4-1)

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

**Slikarja napisov, stavbinska in
pohištvna pleskarja.**

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izbornu zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših ružave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi pečij v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamci za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke. (1-6)

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju

se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno. (6-7)

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofojo, št. 6, poleg Katoliške Bukvarne,

se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po deželi. (19-6)

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršnesibodi platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in ceno.

Naznanilo otvoritve!

Trgovina s papirjem in pisalnim blagom v Ljubljani,

Šelenburgove ulice št. 6. (Poleg nove pošte.)

Usojam se p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da proglašam svojo prodajalnico še le danes za otvorjeno, ko je dogotovljena njena oprava. Ker občujem z najboljšimi trgovskimi hišami, mi je mogoče imeti najboljše blago in postaviti najnižje cene. Prizadeval si bodem, da bodem imel vedno najnovejše v zalogi, posebno pisarniške, šolske, risarske in pisalne potrebnice, vizitnice, kuverte in vse v to stroko spadajoče stvari. Opozarjam p. n. občinstvo na svojo povečano **knjigoveznico**, priporočujoč se za obilni obisk. (31-4)

Z velespoštovanjem

J. BONAČ.**Najboljši
fabrikat!**

I. kranjski

laneno-oljnati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.**Siccativ-firnež (sušilo)**

priporoča najcenejše 26-

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga. (34-3)

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnih spomenikov

in preskrbljuje na željo cele rabe.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraskega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi. (12-6)

Brezplačno izdeluje narise, napravljaja obrise za cerkvena in stavbinska dela.